

TOLL
CUSTOMS

Årsrapport 2017

Innhold

1.	Leders beretning	5
2.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
3.	Årets aktiviteter og resultater	11
3.1.	Samlet vurdering av prioriteringer, resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2017 ..	11
3.2.	Resultater og måloppnåelse 2017	12
3.3.	Hovedmål 1: Legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer	13
3.3.1.	Om vareførsel, fastsetting og kontroll	13
3.3.2.	Prioriteringer	14
3.3.3.	Bruker- og samfunnseffekter	14
3.3.4.	Resultater og måloppnåelse	15
3.3.5.	Ressursbruk	19
3.4.	Hovedmål 2: Beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer	21
3.4.1.	Om grensekontrollen	21
3.4.2.	Prioriteringer	21
3.4.3.	Bruker- og samfunnseffekter	22
3.4.4.	Resultater og måloppnåelse	23
3.4.5.	Ressursbruk	26
3.5.	Oppdrag i tildelingsbrevet 2017	27
3.6.	Ressursbruk 2017	31
3.6.1.	Disponibel ramme 2017	31
4.	Styring og kontroll i virksomheten	34
4.1.	Overordnet vurdering av styring og kontroll	34
4.2.	Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på	35
4.2.1.	Effektiv drift og organisasjonsutvikling	35
4.2.2.	Bemanning og personalforvaltning	36
4.2.3.	Internkontroll og risikostyring	41
4.2.4.	Sikkerhet og beredskap	42
4.2.5.	Evalueringer og brukerundersøkelser	42
4.2.6.	Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen	43
4.2.7.	Oppfølging av saker fra Sivilombudsmannen	43
5.	Vurdering av framtidsutsikter	45
6.	Årsregnskap	47
6.1.	Ledelseskomentar årsregnskapet 2017	47
6.2.	Prinsippnote årsregnskapet	49
6.3.	Bevilgningsrapporteringen	49
6.4.	Artskontorrapporteringen	49
6.5.	Velferdsfondet for Tollvesenet	50
7.	Oversikt vedlegg	51
8.	Tabeller og figurer	51

Foto: Ingun A. Mæhlum

1. Leders beretning

Tolletatens måloppnåelse i 2017 vurderer jeg som tilfredsstillende. Tolletaten har aldri før gjort så mange beslag. Vi viser jevnt over like gode eller bedre resultater enn foregående år. I en situasjon med harde prioriteringer, frigjøring av ressurser til nødvendige investeringer m.v. er Regjeringens styrking av grensekontrollen antagelig en viktig årsak til disse resultatene. Men aller viktigst er som alltid den imponerende innsatsen fra Tolletatens ansatte.

Tolletaten har også jobbet målrettet i 2017 med utviklingstiltak som innebærer effektivisering og økt etterlevelse. Andelen omberegningssaker som behandles elektronisk er i 2017 nesten 20 prosentpoeng høyere enn i 2016, et resultat av en bevisst prioritering. Flere ber om endringer i tolleklarasjonene enn før. Dette tyder på økt bevissthet om viktigheten av korrekte opplysninger om varer som inn- og utføres.

Tolletaten vant i januar 2018 Bedre stat-prisen for KvoteAppen, som ble produksjonssatt i 2016. Med over 400 000 nedlastinger av KvoteAppen i 2017 har satsingen blitt en suksess. Mange har nå regelverket med seg på reise, og vi ser også at andelen fortollinger av alkohol, tobakk og sigaretter som overstiger reisendekvoten har økt fra tidligere år. Appen er et eksempel på at Tolletaten gjør det «lett å gjøre rett».

Tolletatens etterretningscenter ble etablert i februar 2017, og hadde ved utgangen av året 40 ansatte som er i gang med de aktivitetene som skal forbedre og spisse etterretningsvirksomheten i Tolletaten. Det er en viktig del av etatens utvikling i tiden fremover at vi etablerer en nasjonal etterretningsvirksomhet til bruk i kontrollen av vareførselen.

De store utviklingsprosjektene til Tolletaten som Treff-prosjektet, ANPR-prosjektet og Ekspresfortolling har vi jobbet videre med gjennom 2017. Vi har hatt et godt samarbeid med FFI i 2017, som blant annet gjennomfører en teknologisk mulighetsstudie for Tolletaten. Vi har også arrangert *scientific hackathon*, som et eksempel på de mer langsiktige og utforskende utviklingsinitiativene vi gjennomfører.

Vi står overfor stadig økende trafikkstrømmer, og endringer i vareflyt og metoder for inn- og utførsel av varer. Netthandelen øker, og dermed volumene av småforsendelser. Samtidig ser vi for eksempel på alkoholområdet fremvekst av organiserte, risikovillige aktører som opererer i stor skala. For å løse samfunnsoppdraget må vi i Tolletaten både arbeide og utvikle oss på bred front.

Samtidig har Tolletaten en ubalanse mellom ressurser til drift og ressurser til utvikling. Innenfor etatens budsjettamme er det satt av for lite ressurser til investeringer og utvikling, og på flere områder er det opparbeidet et betydelig etterslep. Derfor har vi i 2017 jobbet mye med å balansere budsjettene våre bedre mellom ressurser til drift og utvikling. Dette arbeidet vil fortsette fremover.

Det er viktig at Tolletaten har god intern styring og kontroll. På flere områder er det behov for styrking og videreutvikling, tilstanden er ikke så god som den bør være. Vi har i 2017 etablert et personvernprosjekt, som skal kartlegge tilstand og identifisere forbedringstiltak. De foreløpige funnene tyder på at vi har et klart utviklingspotensial. Det har videre i 2017 vært arbeidet med endringer i stabs- og støttefunksjonene i etaten, med sikte på endringer tidlig i 2018. Disse tiltakene har blant annet som formål å styrke Tolletatens interne styring og kontroll.

Oslo 2. mars 2018

Øystein Børmer
Tolldirektør

Foto: Thomas Haugersveen

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Tolletaten er en etat under Finansdepartementet. Tolletaten består av et direktorat og 6 tollregioner. Direktoratets oppgaver er å utvikle regelverk, utøve virksomhetsstyring og tilby støttefunksjoner til tollregionene. I tillegg er direktoratet klageinstans for næringsliv og publikum. Etatens lokalforvaltning utøves av tollregionene.

Tolletaten utfører en rekke kontrolloppgaver ved import og eksport av varer. Vi forvalter eget regelverk, men også andre etaters regelverk på grensen.

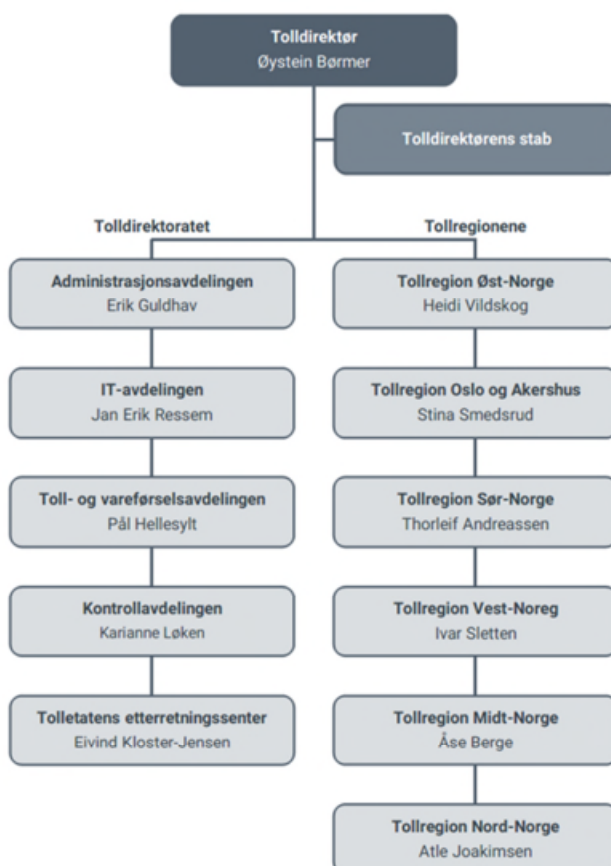
Tolldirektør Øystein Børner tiltrådte 01. april 2017 som leder av etaten. Ved årsskiftet 2017/2018 hadde var det 1634 ansatte. Samlet budsjettamme for 2017 var 1,736 milliarder kroner.

Tolletatens sentrale samfunnsoppgaver er å:

- Legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer
- Beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer

Ledelsen i etaten per 1. januar 2018:

Figur 1: Organisasjonskart Tolletaten

Tabellene nedenfor viser nøkkeltall fra regnskapet.

Tabell 1: Utvalgte nøkkeltall 2015-2017

Volumtall 2015 - 2017	2015	2016	2017
Antall kontroller i grensekontrollen	212 667	229 286	227 464
Antall kontroller i grensekontrollen med treff	25 436	26 084	36 270
Treffprosent i grensekontrollen	12,00 %	11,40 %	16 %
Antall beslag	34 155	34 908	37 498
Antall narkotikabeslag	3 942	3 881	4 352
Antall varekontroller/økonomiske kontroller*	164 640	161 477	
Antall deklarasjons- og etterkontroller	155 328	151 310	164 086
Antall innførselsdeklarasjoner behandlet	5 671 648	5 761 647	6 069 669
Antall utførselsdeklarasjoner behandlet	1 412 038	1 433 180	1 470 631
Antall besvarte henvendelser ved informasjonssentrene	88 643	62 802	65 198

* Denne videreføres ikke 2017, men erstattes av "antall deklarasjons- og etterkontroller"

Tabell 2: Nøkkeltall fra regnskapet 2015-2017

Nøkkeltall 2015-2017	2015	2016	2017
Antall årsverk*	1 757	1 397	1 420
Samlet tildeling post 01-99 i millioner kroner	1 687	1 512	1 736
Utnyttelsesgrad post 01-29	95,3 %	97,4 %	97,2 %
Driftsutgifter i millioner kroner	1 520	1 357	1 493
Lønnsutgifter, andel av driftsutgifter	66,9 %	64,6 %	68,6 %
Lønnsutgifter per utførte årsverk**	578 489	627 352	721 332

*Årsverk er basert på DFØs mal for beregning.

** Tallene for angitte år er ikke sammenlignbare. I forbindelse med overføring av årsverk til Skattetaten i 2016 steg andelen turnusårsverk i Tolletaten fra 2015-2016. Tildeling over post 01 og regnskapstall er fra og med 2017 inkludert utgifter til Statens Pensjonskasse. Lønnsutgifter er kontogruppe 50**-58**.

Foto: Hampus Lundgren

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1. Samlet vurdering av prioriteringer, resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2017

2017 er det første året vi kan trekke erfaringer fra den nye arbeidsdelingen der ansvaret for særavgifter og innførselsmerverdiavgift er overført til Skatteetaten. Det har medført at Tolletaten har mindre fokus på avgiftsbeløp, og mer på vareførselsprosedyrer og riktig fastsettelse av toll, og deklarasjonsdata for grensekryssende varer.

Til tross for at omleggingen i 2016 og 2017 har vært krevende, og at en betydelig andel av etatens ansatte ble overført til Skatteetaten, har vi oppnådd gode resultater i 2017. Næringslivet er mer oppmerksom på betydningen av å avgi riktige opplysninger, og elektronisk omberegning har effektivisert saksbehandlingen. I tillegg har KvoteAppen bidratt til økt antall fortollinger. Dette understreker at det er viktig å videreføre arbeidet med digitaliserte løsninger for publikum.

I vareførselskontrollen har vi i 2017 prioritert kontroll av tollverdi, toll og restriksjoner, og oppnådd gode resultater. Vi ser at antall deklarasjoner, varelinjer og samlet tollverdi øker i forhold til 2016, noe som samsvarer med en trend vi har observert over flere år. Utfordringen med økende og mer fragmentert vareførsel møtes med styrket etterretning. I 2017 ble Tolletatens etterretningssenter opprettet for å styrke målrettet objektutvelgelse.

Tollmyndighetene fikk fra 2017 adgang til å ilegge overtredelsesgebyr (OT-gebyr) for brudd på plikter i tolloven. Dette skal bidra til effektiv sanksjonering og stimulere til etterlevelse av tollregelverket.

På grensekontrollområdet har vi i 2017 prioritert kampen mot alvorlig og organisert smugling og fokusert på høy oppdagelsesrisiko. Tolletaten fikk i 2016 øremerkede midler til styrking av grensekontrollen. Styrkingen kan allerede gjenspeiles i resultatene for 2017. Ved hjelp av våre kameraer på grensen, solid etterretningsarbeid og dyktige tjenestemenn, har vi blant annet avdekket omfattende alkoholsmugling i 2017.

Vi har i flere år jobbet målrettet med objektutvelgelse gjennom etterretning, analyser og risikovurderinger for å finne de rette kontrollobjekter. De gode resultatene i en omstillingstid indikerer at dette arbeidet har hatt en positiv effekt.

3.2. Resultater og måloppnåelse 2017

Tabell 3 viser en oppstilling av mål og resultatindikatorer, samt mål og resultater for 2017.

Tabell 3: Oversikt over mål, resultatindikatorer og resultater i 2017

Mål	Styringsparametere	Mål 2017	Resultat 2017	Avvik i % resultat/mål
Legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer	1.1 Antall innførselskontroller med treff	49 150	53 992	9,9 %
	1.2 Antall utførselskontroller med treff	8 480	9 135	7,7 %
	1.3 Korrigert tollverdi i deklarasjonskontrollen i favør av staten	1 406 805 000	13 660 284 577	871,0 %
	1.4 Antall etterkontroller med treff	292	254	-13,0 %
	1.5 Antall alvorlige overtredelser for hovedmålet	115	104	-9,6 %
	1.6 Andel vedtak som tilfredsstiller standardiserte retningslinjer for god saksbehandling	95,0 %	96,3 %	1,3 %
	1.7 Andel søknader om klass. av varer i h.t. tolltariffen behandlet innen 90 dager	96,5 %	96,5 %	0,0 %
	■ Antall saker behandlet innen 90 dager	5 249	4 802	-8,5 %
	■ Totalt antall saker	5 442	4 977	-8,5 %
	1.8 Andel omberegningssøknader som behandles elektronisk	62 %	80,1 %	30,1 %
	■ Grunnlag: Antall omberegningssøknader behandlet elektronisk	32 090	76 863	139,5 %
	■ Grunnlag: Totalt antall omberegninger	52 150	95 994	84,1 %
Mål	Styringsparametere	Mål 2017	Resultat 2017	Avvik i % resultat/mål
Beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer	2.1 Antall treff i kontroll av reisende	17 050	16 956	-0,6 %
	2.2 Antall treff i kontroll av gods og kurér	615	643	4,6 %
	2.3 Antall treff i kontroll av transportmidler	6 905	7 239	4,8 %
	2.4 Antall treff i kontroll av post	5 410	11 432	111,3 %
	2.5 Antall avdekkede alvorlige overtredelser for hovedmålet	771	680	-11,8 %
	2.6 Sum vektete AOT for hovedmålet	3 407	2 741	-19,5 %

På de neste sidene presenteres resultatene for det enkelte hovedmål.

3.3. Hovedmål 1: Legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer

Tabell 4: Hovedmål 1 - resultater og måloppnåelse resultatindikatorer 2015-2017*

Mål	Styringsparametere	Mål 2017	Resultat 2017	Avvik i % resultat/mål	Resultat 2016	Resultat 2015
Legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer	1.1 Antall innførselskontroller med treff	49 150	53 992	9,9 %	48 028	48 843
	1.2 Antall utførselskontroller med treff	8 480	9 135	7,7 %	8 137	8 332
	1.3 Korrigert tollverdi i deklarasjonskontrollen i favør av staten*	1 406 805 000	13 660 284 577	871,0 %	2 473 661 532	
	1.4 Antall etterkontroller med treff*	292	254	-13,0 %	234	
	1.5 Antall alvorlige overtredelser for hovedmålet*	115	104	-9,6 %	109	
	1.6 Andel vedtak som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling	95,0 %	96,3 %	1,3 %	98,9 %	95,8 %
	1.7 Andel søknader om klass. av varer i h.t. tolltariffen behandlet innen 90 dager	96,5 %	96,5 %	0,0 %	98,1 %	98,2 %
	■ Antall saker behandlet innen 90 dager	5 249	4 802	-8,5 %	5 524	
	■ Totalt antall saker	5 442	4 977	-8,5 %	5 631	
	1.8 Andel omberegningssøknader som behandles elektronisk	62 %	80,1 %	30,1 %	62,0 %	27,8 %
	■ Grunnlag: Antall omberegningssøknader behandlet elektronisk	32 090	76 863	139,5 %	28 955	12 988
	■ Grunnlag: Totalt antall omberegninger	52 150	95 994	84,1 %	46 715	46 715

* Resultatindikator 1.3, 1.4 og 1.5 har ikke sammenlignbare resultater for 2015.

Videre er resultatindikator 1.4 for 2016 vektet for å kompensere for endringer i ressurser og oppgaver etter oppgaveoverføringen til Skatteetaten.

3.3.1. Om vareførsel, fastsetting og kontroll

Tolletaten skal legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer. Dette gjør vi ved hjelp av informasjon, effektive prosedyrer, tollbehandling og ulike kontrolltiltak.

Vår kontrollaktivitet skal virke korrigerende slik at feil som oppdages blir rettet, og preventiv ved å bidra til økt etterlevelse hos våre brukere. Disse er både næringsliv og privatpersoner som transporterer varer over våre grenser. Tolletatens oppgave er å verifisere at opplysningene om varene som deklarerer er fullstendige og korrekte, samt at melde- og fremleggelsesplikten oppfylles. Vårt mål er en effektiv kontroll av vareførselen på hensiktsmessig tidspunkt med gode virkemidler. I tillegg etterstreber vi kontinuerlig å bedre kvaliteten på næringslivets deklarasjon gjennom forenklinger, digitalisering og målrettet informasjon og veiledning.

Tolletatens behandling og kontroll av inn- og utførselsdeklarasjoner er viktig for å kunne motvirke inn- og utførsel av ulovlige og restriksjonsbelagte varer og for å kunne sikre riktig grunnlag for toll og avgifter. Disse deklarasjonene blir behandlet i Tolletatens elektroniske fortollingssystem TVINN (Tolletatens Informasjonssystem med Næringslivet). Opplysningene i TVINN danner grunnlaget for fastsetting av toll, skattemelding for innførselsmerverdiavgift og særavgifter fra uregistrerte virksomheter samt indirekte grunnlag for andre innførselsavgifter til registrerte virksomheter. I tillegg danner de basis for statistikk over norsk utenrikshandel, og er et viktig behandlings- og beslutningsgrunnlag for etater som Tolletaten, Skatteetaten, Statistisk sentralbyrå, Landbruksdirektoratet, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet og Miljødirektoratet.

Deklarasjonene blir risikovurdert i TVINN ved hjelp av filtre (masker) som utfører den første maskinelle delen av objektutvelgelsen. En andel av deklarasjonene blir tatt ut til manuell behandling. Deklarasjoner som ikke stoppes i masker, godkjennes og ekspederes automatisk i TVINN. Dette innebærer manuell objektutvelgelse til deklarasjonskontroll, hvor de minst kontrollverdige deklarasjoner godkjennes og varene frigis. Ved deklarasjonskontroll sjekkes informasjon i deklarasjonen mot underliggende dokumentasjon og eventuelt den fysiske varen. Deklarasjonskontroll – med eller uten fysisk kontroll av varene – kan føre til at deklarasjoner blir korrigert, og at deklarasjonsdataene (varenummer, vekt, verdi, avgift mv.) kan bli endret, med eller uten beløpsmessige konsekvenser. Påviste feil kan sanksjoneres med administrative reaksjoner eller anmeldes til politiet.

Noen forhold, som for eksempel tollverdi, er det nødvendig og/eller hensiktsmessig å kontrollere i ettertid av grensepassering og deklarasjon, når flere opplysninger er tilgjengelige. Derfor utfører Tolletaten etterkontroll av virksomheter (og i enkelte tilfeller privatpersoner). En etterkontroll innebærer blant annet en gjennomgang av regnskap, dokumenter og lagerhold med sikte på å verifisere deklarte opplysninger. Formålet med etterkontroll er å sikre riktig vareførsel, riktig håndhevelse av tollregelverket og korrekt fastsettelse av toll.

Etterkontrollene kan føre til endret fastsetting av tollverdi ved innførsel og endret statistisk verdi ved utførsel, samt etterberegning av toll. Som ved deklarasjonskontroll kan påviste feil sanksjoneres med administrative reaksjoner eller anmeldes til politiet.

Fra 1. januar 2017 skal merverdiavgift ved innførsel beregnes og betales etterskuddsvis sammen med den innenlandske merverdiavgiften via terminvis skattemelding. Dette innebærer at importører som er registrert for merverdiavgift ikke lenger oppgir og betaler denne ved innførselstidspunktet. Privatpersoner og uregistrerte virksomheter beregner fortsatt merverdiavgift og særavgift ved innførselstidspunktet. Merverdiavgift, særavgifter og toll betales til Skatteetaten som er innkrevingsmyndighet. Forvaltnings- og kontrollansvaret for innførselsmerverdiavgift på varer som innføres ble fra ovennevnte dato overført fra Tolletaten til Skatteetaten. Tolletaten er fortsatt ansvarlig for vareførselen og kontrollerer deklarasjoner med hensyn til korrekte data som volum, vekt, tollverdi, opprinnelse, klassifisering, tillatelser og lisenser.

3.3.2. Prioriteringer

I 2017 har vi ved kontroll av vareførselen (deklarasjons- og etterkontroll) prioritert tollverdi, toll og restriksjoner. For restriksjoner ved innførsel av legemidler har vi prioritert kontroll av at nødvendige tillatelser foreligger. Ved utførsel har vi prioritert kontroll av at eksportører har tillatelse til utførsel av restriksjonsbelagte varer.

Vi har over flere år jobbet systematisk mot næringslivet for å få flere til å benytte seg av muligheten for elektronisk omberegning. Dette har vi også prioritert i 2017.

Vi ønsker å ha et tett og utstrakt samarbeid med andre myndigheter, og vi ser et potensiale for å styrke dette ytterligere.

3.3.3. Bruker- og samfunnseffekter

Kontroll av tollverdien er med på å sikre statens inntekter, ved at korrekt grunnlag for blant annet verditoll og innførselsmerverdiavgift sikres.

Tollverdien er i tillegg en viktig og den mest brukte variabelen i utenrikshandelsstatistikken. Utenrikshandelsstatistikken inngår i nasjonalregnskapet som brukes av aktører i privat næringsliv, offentlig forvaltning, politikk og forskning, både i Norge og i utlandet. Regnskapet danner grunnlaget for analyser og beslutninger som i sin tur får betydning for hvordan tilgjengelige ressurser disponeres og allokeres i samfunnet. Feil tollverdi påvirker derfor i ytterste konsekvens samfunnet som helhet. Det er viktig å ha tilstrekkelig kontrolldekning av de store virksomhetene i dette arbeidet, fordi feil hos disse aktørene kan føre til påfølgende tap for statskassen og/eller feil i handelsstatistikken.

For lav tollverdi kan bidra til toll- og avgiftsunndragelse, mens for høy tollverdi blant annet kan bidra til skatteunndragelse ved å flytte penger fra høyskatteområder til lavskatteområder. Kontroll av tollverdien er også viktig for å avdekke handelsbasert hvitvasking av penger. Vi er kjent med at kriminelle som ønsker å hvitvaske penger eller flytte dem til andre land gjør dette ved å handle varer, gjerne med feil tollverdi. Kontroll av tollverdi bidrar til å redusere pengetilførselen. Ved å tilstrebe korrekt tollverdi bidrar Tolletatens til å forhindre svart

økonomi og finansiering av terror. Kontroll av restriksjoner bidrar til å beskytte samfunnet mot farlige og skadelige produkter.

På samme tid som vi fokuserer på alvorlige overtredelser er det også nødvendig å gjennomføre kontroller for å avdekke mindre alvorlige overtredelser, typisk ved internetthandel og «svenskehandel» for å opprettholde den alminnelige etterlevelsen av regelverket.

3.3.4. Resultater og måloppnåelse

Vi oppnådde gode resultater under hovedmål 1 i 2017. Tolletatens kontroll under hovedmålet utføres med høy treffprosent fordi den er basert på risikovurderinger og etterretningsinformasjon.

7,54 mill.
DEKLARASJONER

I 2017 mottok og tollbehandlet Tolletaten 7,54 millioner deklarasjoner i TVINN, som er en økning på 4,8 prosent fra 2016. Trenden er en stadig endring i trafikkvolumet som har vart i flere år. En deklarasjon kan inneholde mange varelinjer og det ble deklarerert 49,4 millioner varelinjer, som er en økning på 6,2 prosent fra 2016. Samlet verdi på innførte varer er økt med 15,6 prosent, totalt var deklarerert tollverdi på innførsel 749,3 milliarder kroner. Verdien på utførte varer er gått noe ned, 779,5

milliarder kroner i samlet deklarerert statistisk verdi på utførsel (nedgang på 7,0 prosent).

Resultatet for deklarasjonskontrollen endte på 13,7 milliarder kroner i korrigert økt tollverdi og i etterkontrollen på 8,5 milliarder kroner i fastsatt økt tollverdi. Resultatet i 2016 var 2,5 milliarder kroner deklarasjonskontrollen, og årets resultat tilsvarer en økning på 447 prosent. De gode resultatene skyldes i hovedsak enkelte store funn. Avdekket avgiftsbeløp i etterkontrollen var 16,5 millioner kroner (inkludert tillegg og renter), hvorav 13,5 millioner kroner er toll. Det ble i 2016 avdekket 281 millioner kroner i etterkontrollen.

13,7 mrd. kr
KORRIGERT ØKT TOLLVERDI

Sum korrigert avgift av deklarasjonskontroller (inkludert kontroller basert på oppfølging av NCTS¹-transitteringer og midlertidige deklarasjoner) og etterberegnet avgift ved etterkontroller utgjorde 89 millioner kroner i 2017. Tar vi med de økonomiske resultatene av valuta- og IPR²-kontroller avdekket Tolletaten unndragelser for 142 millioner kroner. Beløpene er lavere enn tidligere år fordi det meste av kontrolloppgavene knyttet til ulike avgifter er overført til Skatteetaten.

Tabell 5: Økonomiske kontrollresultater (beløp i millioner kroner) 2015-2017

1 New Computerised Transit System (europeisk elektronisk transitteringssystem)

2 Intellectual Property Rights (immaterielle rettigheter)

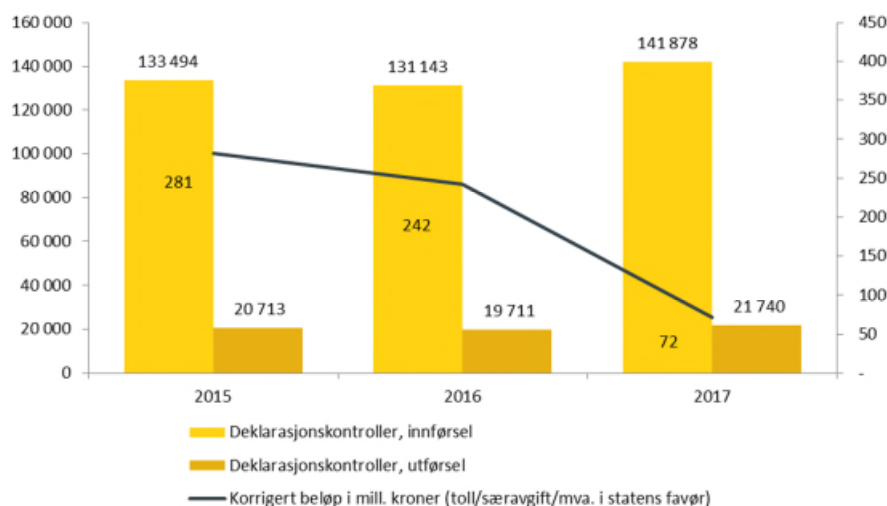
Type kontroll	2015	2016	2017
Deklarasjonskontroll	281	242	72
Etterkontroll*	776	281	17
NCTS-kontroll**	127	111	-
Midlertidige deklarasjoner**	67	293	-
Valutakontroll	52	53	40
IPR-kontroll	35	20	13
Sum	1 338	1 000	142

* På grunn av oppgaveoverføringen til Skatteetaten er ikke beløpet for etterkontroll i 2015 samsvarende med rapporterte tall i årene etter. For å få sammenlignbare tall med 2016, har vi justert tallet for 2015. Vi har kun tatt med beløp knyttet til avgiftsarter som ble kontrollert hos registrerte virksomheter i 2016 (toll, råvare toll, forskningsavgift, fiskeeksportavgift og merverdiavgift). I tillegg er det i 2016 kontrollert særavgifter til uregistrerte avgiftspliktige som utgjør 6 millioner kroner.

**Oppfølging av NCTS-meldinger og midlertidige deklarasjoner inngår fra 2017 i resultatet for deklarasjonskontroll pga. nytt system for resultatregistrering i TVINN fra juni 2017.

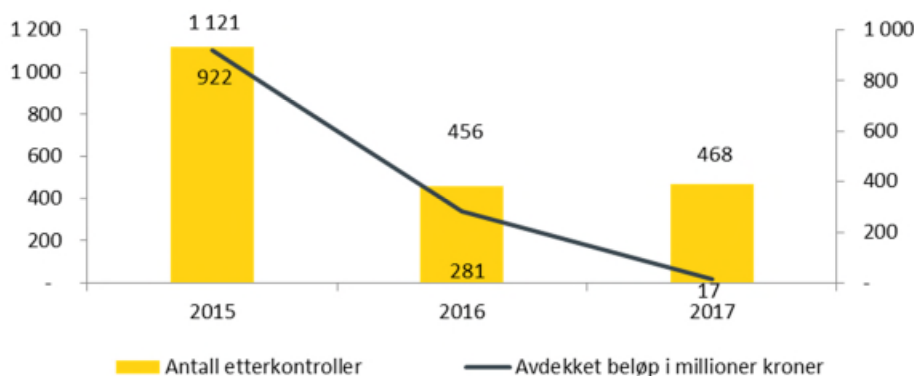
Vi har i 2017 gjennomført 141 878 deklarasjonskontroller (hvorav 7570 fysiske varekontroller) av innførsel og 21 740 deklarasjonskontroller (hvorav 1316 fysiske varekontroller) av utførsel. Treffprosenten for feil i deklarasjonskontrollen var 38,6 prosent i 2017, med henholdsvis 38,1 prosent for innførsel og 42,0 prosent for utførsel. Til sammenligning var den samlede andelen treff på 37,2 prosent i 2016.

Figur 2: Antall dokumentkontroller (inn- og utførsel) og korrigert beløp 2015-2017

Vi har i 2017 utført 468 etterkontroller (vedtak), hvorav 189 bistandskontroller for utenlandske tollmyndigheter. Av disse var 254 etterkontroller med treff, noe som er under det vi hadde satt oss som mål å oppnå. Resultatene var svake allerede etter 1. tertial 2017 og det ble iverksatt tiltak som har gjort at resultatet ble bedre på årsbasis enn prognosen viste i 1. tertial. Samlet treffprosent for etterkontroll var 55,9 prosent i 2017, mot 52,4 prosent i 2016.

Figur 3: Antall etterkontroller og avdekkede beløp 2015-2017

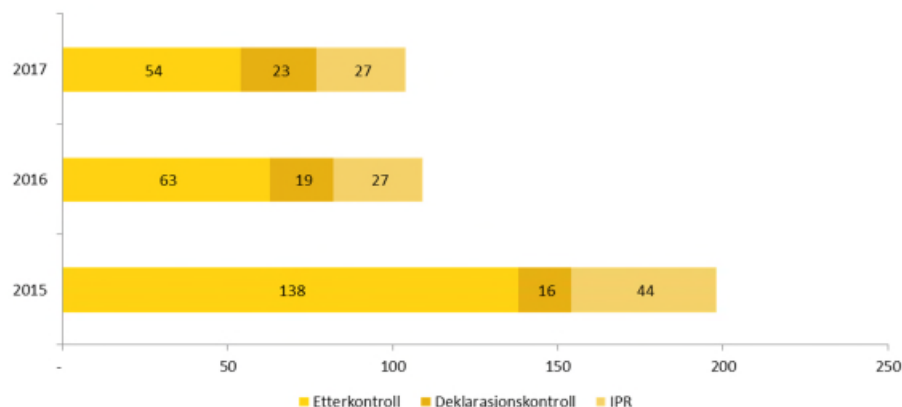

Tolletaten har som tidligere år gjennomført mange ressurskrevende bistandskontroller på vegne av utenlandske tollmyndigheter, noe vi er forpliktet til gjennom internasjonale avtaler. Bistandskontroller inngår fra 2017 i indikator 1.4 og kan forventes å bidra til økt etterlevelse av opprinnelsesregelverket.

Treff innenfor restriksjonsbelagte varer avslører et høyt antall av legemidler for destruksjon, fortsatt funn av sexdukker i form av barnekropper og funn av våpendeler som resulterte i en våpenaksjon i Politiet.

Antall alvorlige overtredelser (AOT) for hovedmål 1 viser en nedgang fra 2015 til 2017. Dette skyldes en omlegging av etterkontrollen som følge av ressurs- og oppgaveoverføringen til Skatteetaten. Vi har avdekket færre alvorlige overtredelser på IPR-området (falske merkevarer). Manglende interesse fra enkelte rettighetshavere fører til utlevering av tilbakeholdte varer, og da kan kontrollen ikke registreres som AOT. Vi har etter oppgaveoverføringen til Skatteetaten fokusert på å avdekke flere AOT i deklarasjonskontroller, og vi ser en riktig utvikling over de tre siste årene, der flere AOT blir avdekket i deklarasjonsfasen.

Figur 4: Alvorlige overtredelser for hovedmål per område 2015-2017

Andel vedtak som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling er på et tilfredsstillende nivå. Dette er noe lavere enn i 2016, men over måltallet for 2017. Vi jobber kontinuerlig med å utvikle kompetansen til tjenestemennene som fatter vedtakene slik at disse tilfredsstillende de krav som er gjeldende. Vedtak som oppfyller kravene til god saksbehandling gjør det lettere for næringslivet å forstå regelverket

Resultatet for andel søknader om klassifisering av varer iht. tolltariffen behandlet innen 90 dager er over måltallet, og minimalt lavere enn resultatet i 2016. Slike vedtak er bindende for

Tolletaten, og gir næringslivet visshet om at det varenummer de bruker er korrekt. Dette igjen gir næringslivet grunnlag for å kunne kalkulere kostnaden på varen ved innførsel. Tjenesten er frivillig og antallet søknader vil derfor variere fra år til år.

Andel omberegningsaker som behandles elektronisk er nesten 20 prosentpoeng høyere enn i 2016 og er et resultat av en bevisst prioritering. Tolletaten har brukt mye tid på å gi deklaranter veiledning og det er avsatt ressurser til testing for å få næringslivet til å bruke elektronisk omberegning. Slike søknader har betydelig kortere saksbehandlingstid enn manuelle omberegningsøknader og vi ser at flere derfor velger denne løsningen. Dette bidrar til økt effektivisering og

digitalisering i Tolletaten. Deklaranter som benytter elektronisk omberegning har på sin side kunnet yte bedre service til sine kunder.

Deklaranter som gjør mye feil får særskilt oppfølging med informasjon og andre tiltak. Det er til dels de samme aktørene som begår feilene og for å sikre økt etterlevelse er det behov for kontinuerlig vurdering, forbedring og utvikling av virkemidlene.

Etter at det ble innført utsatt avregning for merverdiavgift blir det ikke lenger fastsatt mva på tolldeklarasjonen for mva-registrerte virksomheter. Dermed er ikke merverdiavgift oppført på tollkredittutskriften. For at næringslivet fremdeles skal kunne ha oversikt over sine deklarasjoner har vi laget en tolldeklarasjonsoversikt. Denne er tilgjengelig for alle virksomheter som har importert eller eksportert varer til/fra Norge. Tolldeklarasjonsoversikten viser godkjente tolldeklarasjoner som er registrert i fortollingssystemet TVINN siste måned og er tilgjengelig i Altinn i begynnelsen av påfølgende måned. Dette bidrar til å forenkle rapporteringen av innførselsmerverdiavgift til Skatteetaten for næringslivet. For ikke-mva-registrerte virksomheter kan oversikten brukes til å kontrollere at fortollingene er korrekte.

Den nye ordningen med at innførselsmerverdiavgift beregnes og fastsettes i det innenlandske systemet for registrerte mva-pliktige, har også ført til at aktører i næringslivet er mer bevisst på at tolldeklarasjonen bør være korrekt. Med innføring av elektronisk omberegning har vi også gjort det enklere for næringslivet å korrigere sine tolldeklarasjoner. Dette antas å gjøre terskelen for frivillig endring lavere slik at flere korrigeringer blir utført, noe som bekreftes av en økt andel statistiske oppretninger. En statistisk oppretting har ingen innvirkning på innbetalt toll, men er en korrigering av de andre opplysningene på tolldeklarasjonen. Rettelsene bidrar til økt kvalitet på dataene i TVINN. Dette er i sin tur med på å gi en så korrekt handelsstatistikk som mulig.

Erfaringer tilsier imidlertid at flere deklaranter ikke kan/vil forbedre kvaliteten på deklarasjonen. Virkemiddelet «mer informasjon» kan overfor slike deklaranter virke hensiktsløst, og det må i hvert tilfelle foretas en vurdering av om sterkere virkemidler bør erstatte informasjonen. Fra 2017 kan brukere som ikke følger regelverket ilegges en administrativ sanksjon i form av et gebyr. Ordningen med overtredelsesgebyr (OT-gebyr) ble iverksatt i mai 2017, og det ble ilagt 510 slike gebyr innen vareførselskontrollen frem til 31. desember. Alle påklagde saker omhandler første gangs illeggelse av gebyr. Det er for tidlig å si om innføring av gebyret har ført til økt etterlevelse av tolloven. Ingen «gjengangere» er så langt identifisert.

Ved innføring av OT-gebyr valgte vi å offentliggjøre veileder for illeggelse av OT-gebyr på toll.no. Dette var for å gjøre næringslivet og privatpersoner oppmerksomme på vilkårene for sanksjonering. Det har i tillegg blitt informert bredt om OT-gebyret i hele 2017, både til næringslivet og internt i etaten. Vi har fått en rekke henvendelser, både med konkrete spørsmål og om å holde foredrag om temaet i ulike fora. Etterspørselen etter foredrag tyder

på at brukerne i tillegg til tilgang på relevant informasjon på nett ønsker dialog med etaten. Innføring av OT-gebyr synes ved utløpet av 2017 å være godt kjent.

Nordmenn er generelt sett ivrige brukere av teknologi. Med i overkant av 260 000 nedlastinger av KvotAppen i 2017, og over 400 000 nedlastinger totalt, ser vi også at antallet fortollinger av alkohol, tobakk og sigaretter som overstiger kvoten har økt fra tidligere år. Appen har en kalkulatorfunksjon som lar brukeren se hva det koster å ta med seg det som overstiger kvoten. Dette gjør det enklere for den reisende å forholde seg til reisendebestemmelsene og gir en oversikt over hva som eventuelt skal betales. Nyten og enkelheten er synlig via de mange småbeløpene som deklarerer i appen.

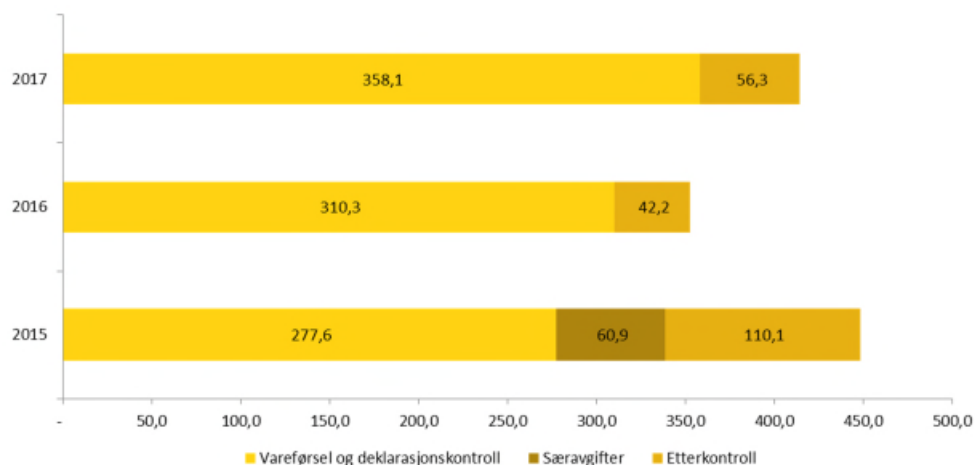
3.3.5. Ressursbruk

Vi har lagt om vår registrering av ressurser, og brudd i statistikken gjør det utfordrende å sammenligne utvikling av resultater i lys av ressursbruk.

Vi brukte 414,4 årsverk i 2017 på hovedmål 1 (foruten opplæring og kompetansetiltak). Ressursene er delt i to undergrupper, vareførsel (ekspedering og deklarasjonskontroll) med 358,1 årsverk og etterkontroll med 56,3 årsverk.

Forvaltning og kontroll av særavgifter og innførselsmerververdiavgift (foruten veiledning og kontroll av uregistrerte i deklarasjonskontrollen) er i sin helhet overført Skatteetaten og ressursene til etterkontroll er betydelig redusert som følge av overføringen av årsverk. Endringene i ansvar, ressurser, kompetanse og bemanning som følge av oppgaveoverføringen til Skatteetaten, gjør det vanskelig å sammenligne prioriteringer, aktiviteter og resultater over de siste tre-fire årene.

Figur 5: Ressursbruk (netto årsverk) for hovedmål 1 per område 2015-2017

Informasjon til deklaranter med mye feil har vært prioritert i flere år med en ikke ubetydelig ressursinnsats, og vi ser at dette har en effekt. Innføring av elektronisk omberegning har resultert i digitalisering og effektivisering av en arbeidsprosess. Vi bruker nå mindre ressurser og behandler flere søknader. Selv om mye ressurser går til å veilede deklaranter slik at de fullt ut benytter seg av ordningen, vil vi på sikt få frigitt ressurser til å styrke annen kontrollvirksomhet.

Regioner som har flest antall omberegninger har avsatt ressurser for å få deklaranter til å gå over til å bruke elektronisk omberegning. Ressursene brukes på veiledning, systemtesting og generell oppfølging av deklaranter. Vi ser at dette gir resultater da flere velger å knytte seg

til ordningen. Det er per i dag ikke et krav at næringslivet skal bruke elektronisk omberegning. Tilbakemeldinger fra noen aktører er at så lenge det ikke er et krav i TVINN-tillatelsen vil ikke virksomheten gjøre denne investeringen. Vi vil derfor vurdere å gjøre elektronisk omberegning obligatorisk.

Innføringen av tjenesten KvoteAppen har resultert i både økte inntekter, samt færre henvendelser på rød sone. Ved å utvikle KvoteAppen til også å omfatte andre varer vil man kunne nå en høyere etterlevelse av reisenderegulverket. Dette vil innebære å legge til rette for fortolling i appen av varer som kjøpes i utlandet som overstiger grensene på henholdsvis kroner 3000 og kroner 6000. Vi ser at dette kan frigjøre ressurser som igjen kan benyttes til annen kontroll.

3.4. Hovedmål 2: Beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer

Tabell 6: Hovedmål 2 - resultater og måloppnåelse styringsparametere 2015-2017

Mål	Styringsparametere	Mål 2017	Resultat 2017	Avvik i % resultat/mål	Resultat 2016	Resultat 2015
Beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer	2.1 Antall treff i kontroll av reisende	17 050	16 956	-0,6 %	16 158	15 887
	2.2 Antall treff i kontroll av gods og kurér	615	643	4,6 %	645	668
	2.3 Antall treff i kontroll av transportmidler	6 905	7 239	4,8 %	6 008	5 261
	2.4 Antall treff i kontroll av post	5 410	11 432	111,3 %	3 279	3 620
	2.5 Antall avdekkede alvorlige overtredelser for hovedmålet	771	680	-11,8 %	592	720
	2.6 Sum vektete AOT for hovedmålet	3 407	2 741	-19,5 %	2 640	3 243

3.4.1. Om grensekontrollen

Grensekontroll har som formål å motvirke ulovlig inn- og utførsel av farlige og ulovlige varer. Her kontrollerer Tolletaten reisende, gods og kurer, transportmidler og postsendinger.

Et viktig virkemiddel for Tolletatens grensekontroll er fysisk tilstedeværelse. Vi er til stede på grenseoverganger på landevei, alle landets flyplasser med utenlandstrafikk og flere kaier og togtruter med anløp fra utland.

Fysisk tilstedeværelse gir gode resultater i kontroll av persontrafikk, der det foreligger mindre informasjon på forhånd sammenlignet med informasjon på godstrafikk, hvor det foreligger godsmanifest. I disse tilfellene benyttes ofte samtale med publikum til å målrette kontrollene. Dette gjøres for å påse at reisende overholder reisebestemmelsene, og for å bidra til opplevd oppdagelsesrisiko blant publikum. For å kunne kontrollere flere ubemannede grenseoverganger satte Tolletaten i 2016 i gang en systematisk utbygging av elektronisk utstyr med kamera og skiltgjenkjenning (ANPR) på alle landveis grenseoverganger og fergekaier med utenlandstrafikk. Informasjonen fra ANPR- kameraene kan også brukes til å planlegge kontroller og velge ut aktuelle kontrollobjekter.

Tolletaten utfører også mer forhåndsplanlagte målrettede kontroller. Utvelgelse av kontrollobjekter skjer i hovedsak på grunnlag av etterretning og analyse. Dette gir en god profilering av mulige kontrollobjekter. I 2017 ble Tolletatens etterretningssenter opprettet med det formål å bidra til kontroller som er mer basert på risiko og vesentlighet.

I tillegg til etterretning og tilstedeværelse er effektiv kontrollgjennomføring avhengig av tekniske hjelpemidler. Hunder, bodyskannere, bagasjerøntgen og skannere til transportmidler samt annet teknisk utstyr bidrar til rask og effektiv kontroll.

3.4.2. Prioriteringer

Kampen mot den organiserte og profesjonelle smuglingen har høy prioritet. Vi har prioritert innsats for å hindre innførsel av ulovlige og restriksjonsbelagte varer, ikke minst knyttet til overtredelser av regelverk som regulerer helse, miljø og sikkerhet.

Samarbeid med andre myndigheter, nasjonalt og internasjonalt, er på samme nivå som tidligere år prioritert og gir gode resultater i form av både etterretning og beslag.

Etterretning er en viktig støttefunksjon som bidrar til bedre måloppnåelse, blant annet større beslag, og er høyt prioritert.

Vi har opprettholdt høy tilstedeværelse ved de største landveis grenseoverganger og fokusert på høy oppdagelsesrisiko.

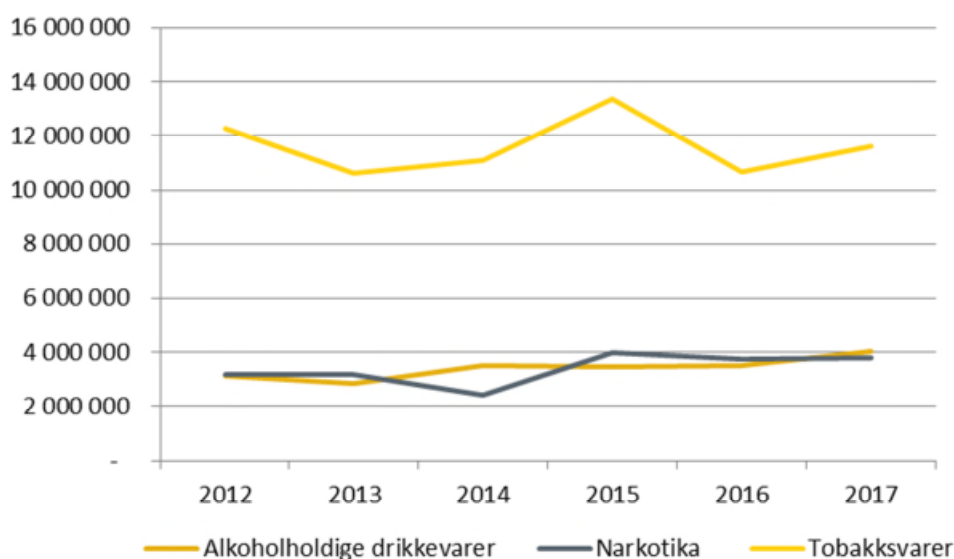
3.4.3. Bruker- og samfunnseffekter

Styrkingen av grensekontrollen, i form av økte etterretningsressurser, ANPR og en styrking av bemanningen, er i stor grad tiltak rettet mot organisert grensekryssende kriminalitet. Dette er brukere som har bestemt seg for ikke å etterleve regelverket.

Effekten av vårt arbeid mot disse brukerne, vil være at vi begrenser omfanget av samfunnskostnadene knyttet til rusmiddelbruk og trusler mot samfunnssikkerheten. Våre beslag av narkotiske stoffer og alkohol bidrar til reduserte samfunnskostnader til helse- og rehabilitering. Ifølge Bryggeri- og drikkevareforeningen utgjør ungdom en stor brukergruppe av utenlandsk øl, og våre beslag vil begrense tilgangen på disse smuglervarene for ungdom og samfunnet som helhet. Tolletaten bidrar også til innbyggernes sikkerhet, ved å tilstrebe at varer de tilbys er lovlige og trygge. Gjennom å forhindre at restriksjonsbelagte varer kommer inn på det illegale markedet, bidrar Tolletaten til å ivareta samfunnets og næringslivets interesser.

Figuren under viser en oversikt over beslaglagt mengde av ulike narkotiske stoffer, alkohol samt tobakksvarer i perioden 2012 til 2017, omberegnet til brukerdoser.

Figur 6: Beslag mengde alkoholholdige drikkevarer, narkotika og tobakksvarer omberegnet til brukerdoser³

For brukere som kan veiledes til å følge regelverket er det rimelig å anta at effekten av en opplevd tilstedeværelse fra Tolletaten på grensen, og dermed en oppfattet oppdagelsesrisiko, er med på å forhindre smugling av restriksjonsbelagte varer. For de som ønsker å etterleve regelverket, men trenger veiledning vil Tolletatens tiltak for forenkling for næringslivet og privatpersoner gjøre det lettere å gjøre rett og etterleve regelverk.

³ Øl – 1 liter er 3 enheter, vin – 1 liter er 8 enheter, alkohol (22 – 60 %) – 1 liter er 25 enheter, alkohol (over 60 %) – 1 liter er 50 enheter, sigarer og sigarillos – 1 stk. er en enhet, sigaretter – 1 stk. er en enhet, snus – 1 kilo er 500 enheter, tobakk – 1 kilo er 1000 enheter, cannabis- 0,7 gram, kokain- 1 gram, heroin- 0,2 gram, amfetamin- 0,2 gram, khat- 250 gram, marihuana- 1 gram, annen narkotika i fast, pulver-, flytende form eller tablett med narkotisk innhold- omregnet til x brukerdoser.

3.4.4. Resultater og måloppnåelse

Etaten har god måloppnåelse under hovedmål 2. God etterretning, godt analysearbeid og målrettet tilstedeværelse på grensen bidro til over 37 000 beslag i 2017. Dette er det største antallet beslag gjort av Tolletaten noensinne.

37 000
BESLAG

Beslag av alkohol og tobakk utgjør totalt 75 prosent av alle beslag. Ved hjelp av både nasjonalt og internasjonalt samarbeid har vi i 2017 avdekket godt organiserte miljøer som smugler alkohol. Både antall alkoholbeslag og mengde beslaglagt alkohol gikk kraftig opp. Det har vært en økning i antall alkoholbeslag på 12 prosent fra 2016 og mengden beslaglagt alkohol var på et rekordhøyt nivå. Dette skyldes i stor grad at det ble gjort mange store beslag av alkohol på trailer på landevei. De 16 største beslagene av øl utgjorde godt over halvparten av total beslaglagt mengde øl.

Med nesten 600 000 liter beslaglagt øl, over 70 000 liter brennevin og 60 000 liter vin er mengden beslaglagt alkohol i 2017 den største Tolletaten har hatt de siste 50 år. Dette utgjør over 45 millioner kroner i rene avgiftsunndragelser.

4 400

NARKOTIKABESLAG

Mengden beslaglagte sigaretter gikk ned i 2017. Dette kan skyldes at etterspørselen etter sigaretter har gått ned. Antall narkotikabeslag var på nesten 4 400. Det har aldri tidligere blitt gjort så mange beslag av narkotika og de fleste narkotikabeslag består av mindre mengder.

Antall treff ved kontroll av reisende økte i 2017 med 5 prosentpoeng fra 2016. Halvparten av treffene kom på reisende med fly, mens om lag 40 prosent av treffene kom på reisende i kjøretøy på landevei. De resterende treffene kom på tog-, ferge- og båtpassasjerer.

Kontroll av reisende

50%

FLY

40%

BIL OG BUSS

10%

BÅT, FERGE OG TOG

Flytrafikken har økt til 11,7 millioner flypassasjerer i inngående trafikk til Norge i 2017, en økning på nesten 400 000 passasjerer, eller 3 prosent fra 2016. Kontrollaktiviteten har økt i takt med flytrafikken, samtidig som vi har opprettholdt en høy treffprosent. Treffene i kontroll av flypassasjerer består i hovedsak av mindre mengder alkohol, tobakk og narkotika. Det ble gjort 160 AOT beslag på flypassasjerer i 2017, tilnærmet en dobling fra 2016. AOT-beslagene er i hovedsak narkotika og dopingmidler. Disse gode resultatene kan ses i sammenheng både med en styrket bemanning på flyplasser, samt god profilering av flypassasjerer.

Økningen i antall treff i kontroll av reisende skyldes i stor grad flere treff på landeveiskontroller. Dette knyttes til dels til bruk av ANPR til objektutvelgelse i kombinasjon med styrking av mobile kontrollgrupper, samt døgnbemanning på Ørje og Svinesund. Persontrafikken over landeveis grense har økt jevnt de siste årene, og hatt en stor oppgang på 7 prosent i 2017.

Det er en kraftig økning i treff på transportmidler i 2017 i forhold til 2016 og 2015. 80 prosent av treffene på transportmidler er på persontrafikk på landevei og ferge, med hovedvekt på personbiler på landevei. Disse treffene har økt de siste to årene, noe som i stor grad henger sammen med trafikktutviklingen og flere kontroller.

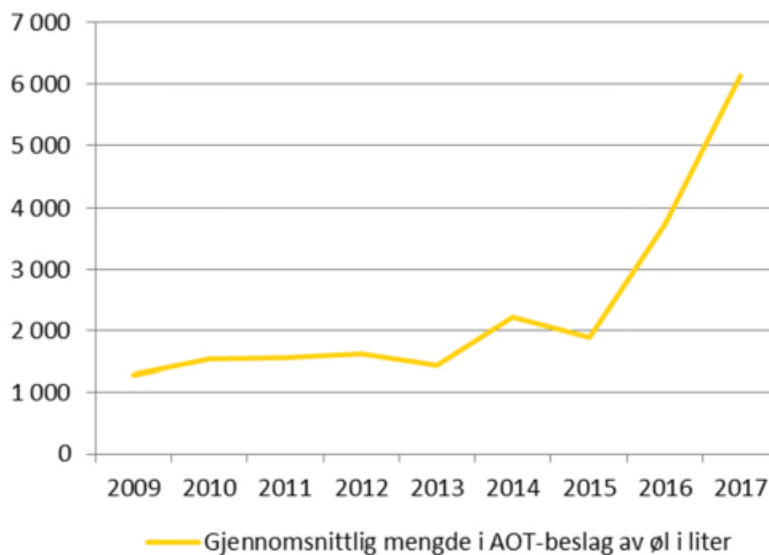
Treff på godskjøretøy gir de største beslagene. Det er også her etaten jobber mest systematisk mot organiserte kriminelle og har best utviklet etterretningskompetanse. Antall kontroller og treff ligger omtrent på samme nivå som årene før, til tross for en økt trafikk. Mengden av beslaglagt alkohol på godskjøretøy har imidlertid økt fordi det er flere trailerbeslag med større mengder alkohol enn tidligere år.

Antall sendinger og verdien i post- og kurerstrømmen er økende og endringen i trafikkmengden kan særlig knyttes til økt netthandel og effektive transportløsninger for lavverdisendinger. Nesten halvparten av narkotikabeslagene i 2017 ble gjort i postsendinger og vi ser en trend der det er en økning av syntetiske narkotiske stoffer i postsendinger de siste årene. Vi har økt aktiviteten for å kunne kontrollere større mengder post.

Etaten nådde ikke målet for antall avdekkede alvorlige overtredelser (AOT) i 2017. Manglende måloppnåelse skyldes i all hovedsak færre AOT-beslag av øl og sigaretter. Når det gjelder beslag av øl er det en klar endring i modus for de største beslagene. Tidligere år ble det gjort mange beslag i varebiler, der beslaglagt mengde var rett i overkant av AOT-grensen. Mens beslagene i 2017 ble gjort i fullastede trailere med ølmengder på over 10 000 liter.

Figur 7 under viser hvordan mengden i AOT-beslag av øl i liter har endret seg de siste årene, fra et nivå på i underkant av 2 000 liter i gjennomsnitt over flere år, til å nå over 6 000 liter i gjennomsnitt i 2017.

Figur 7: Gjennomsnittlig mengde i AOT-beslag av øl i liter

Disse beslagene er resultat av omfattende etterretningsarbeid og samarbeidsaksjoner der flere tollregioner og samarbeidende etater var involvert, og en klar prioritering i etatens satsing mot organisert grensekryssende kriminalitet.

Nedgangen i antall AOT-beslag av sigaretter kan ses i sammenheng med nedgangen i antall personer som røyker i Norge. Det er imidlertid avdekket flere smuglingsforsøk av store mengder snus og andre tobakksvarer, noe som ikke var tilfellet for 3-4 år siden.

Det er en markant økning i antall AOT-beslag av narkotika fra 2016 til 2017, med 388 AOT-beslag av narkotika i 2017, mot 297 året før. Khat og beroligende midler utgjør om lag halvparten av AOT-beslagene. Det er også beslaglagt store mengder av heroin, kokain, amfetamin og cannabis.

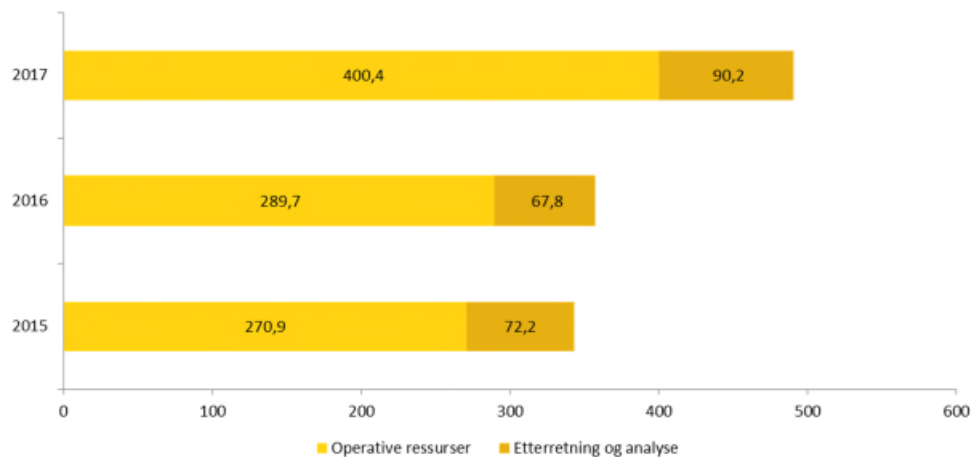
Da alle AOT-beslag teller likt, uavhengig av beslaglagt mengde eller varegruppe, er det utviklet en fordelingsnøkkel som gir flere resultatpoeng for store AOT-beslag, og særlig for store narkotika- og dopingbeslag. Tanken bak er at store beslag ofte kan være et resultat av et langt og ressurskrevende etterretningsarbeid som skal verdsettes. Antall vektete AOT-poeng følger i stor grad antall AOT. Resultatene for vektete AOT-poeng er imidlertid litt lavere enn forventet, selv om det er en økning fra 2016. Dette skyldes i hovedsak at det i 2017 ble gjort noen færre store narkotikabeslag enn forventet. Metoden for utregning av vektete AOT-poeng gjør at de største narkotikabeslagene gir stor uttelling. De store beslagene av alkohol har ikke gitt en tilsvarende økning i vektete AOT-poeng, da alkohol har en lavere vektning enn narkotika.

Det er verdt å merke seg at antall våpenbeslag har gått kraftig opp i 2017. Det ble gjort 623 våpenbeslag i 2017. Dette tilsvarer nesten 60 prosent flere enn i 2016, og er det største antallet beslag av våpen noensinne. De fleste er beslag av ulike voldsprodukter som kniver og slagvåpen stoppet i postkontroll. Dette kan være en effekt av vår prioritering av innsats for å hindre innførsel av ulovlige og restriksjonsbelagte varer.

3.4.5. Ressursbruk

Vi har lagt om vår registrering av ressurser også på dette området, og brudd i statistikken gjør det utfordrende å sammenligne utvikling av resultater i lys av ressursbruk.

Figur 8: Netto årsverk i grensekontroller 2015-2017

Som følge av øremerkede midler til grensekontroll ble bemanningen styrket på flyplassene i Bergen, Trondheim, Tromsø, Sandefjord og Kristiansand. Til tross for en stor økning i flytrafikken, spesielt på Gardermoen og Sandefjord/Torp er det i 2017 opprettholdt samme kontrolldekning som tidligere, med samme treffprosent. Vi ser også at antall AOT-beslag på flypassasjerer er nesten doblet fra 2016 til i 2017. Dette viser at styrkingen av grensekontrollen på flyplassene har gitt en positiv effekt.

Bemanningen er styrket på de to landeveisovergangene i Østfold som har størst trafikk. Vi har økt kvaliteten av objektutvelgelsen i persontrafikk, og treffprosenten på kontroller har gått opp. Aktivitet mot godstransport har økt, sammen med ressursbruk til etterretning mot organisert smugling. Vi har i 2017 opprettholdt tilnærmet samme treffprosent som i 2016, til tross for økt trafikk.

Mange postforsendelser består av mindre mengder narkotika og syntetiske narkotiske stoffer. For å kunne øke kontrollmengden av postforsendelser, er bemanningen økt og det er hyppigere bruk av tjenestehund.

3.5. Oppdrag i tildelingsbrevet 2017

Tolletaten mottok en rekke oppdrag i tildelingsbrevet for 2017. Disse er omtalt i tabell 7.

Tabell 7: Status for oppdrag fra Finansdepartementet

Oppdrag	Status
Samarbeid med Skatteetaten - overførte oppgaver og avgiftsmyndighet	Det har vært løpende kontakt mellom Tolletaten og Skatteetaten gjennom hele 2017. Det har også vært avholdt kvartalsvise fagforummøter mellom Tolletaten og Skatteetaten, slik det er forutsatt i samarbeidsavtalen. Kontakten har knyttet seg til grensesnittene mellom etatene, både oppgaver som Skatt har overtatt fra Toll, og oppgaver som tollregionene nå skal utføre på vegne av Skatt. I den forbindelse har det vært behov for å revidere deler av samarbeidsavtalen, og kommunisere endringene ut i etatene.
Utvikling av inn- og utførselsprosesser	Arbeidet med Ekspressfortollingsprosjektet er i rute og det skal gjennomføres en pilot ved Ørje tollsted i løpet av 2018. Etter planen skulle Vipps bli integrert som betalingsmåte i Kvoteappen høsten 2017. Grunnet utfordringer rundt betalingssikkerhet blir dette utsatt til første tertial 2018.
Bedre kontroll med vareførselen	En arbeidsgruppe har blitt nedsatt og har levert rapport med anbefalinger til prioriterte kontrollmetoder og -risikoområder. Det er beskrevet fremtidig resursstyrking av etterkontrollen og foreslåtte kompetansekrav. Arbeidet vil fortsette i 2018.
Overtredelsesgebyr - retningslinjer for praktisering	Ordringen med overtredelsesgebyr (OT- gebyr) ble iverksatt mai 2017. En veileder for illeggelse og utmåling av gebyret er publisert. Behandling av klagesaker har vært prioritert for å etablere ensartet praksis. Det er holdt en rekke foredrag om OT-gebyr både internt og eksternt. Det er også svart ut et stort antall skriftlige henvendelser fra regionene.
Gjennomgang av Tolloven	Tolldirektoratet bidrar gjennom flere avdelinger inn i Tollovprosjektet ledet av Finansdepartementet. Arbeidet skjer iht prosjektplan og oppdrag blir gitt fortløpende. Det har vært en betydelig innsats med skriving av arbeidsdokumenter og deltakelse i workshops. Høringsnotat planlegges klart sommeren 2018.
Styrket grensekontroll - elektronisk nærvær ved alle landeveis grenseoverganger	Kamera er etablert på ytterligere tre lokasjoner, og ny avtale med Statens veivesen og Politiet er på plass. Arbeidet med utrulling er forsinket ett år, grunnet konkurs hos leverandør. Konkurranses grunnlag til nye avtaler har vært prioritert fremfor revisjon av prosjektplan. Finansdepartementet er orientert om forsinkelse.

Oppdrag	Status og ansvarlig enhet
Styrket grensekontroll - styrket bemanning	<p>Ressurser til oppfølging av ANPR (45 årsverk) er fordelt mellom tollregionene med 42 årsverk og direktoratet med tre årsverk. En stor andel av ressursene har gått til Tollregion Øst- Norge og Tollregion Midt- Norge, og Tollregion Nord- Norge. Alle ANPR-årsverk er rekruttert. I regionene er de benyttet til å opprette og/eller styrke mobile kontrollenheter, mens de i Tolldirektoratet er benyttet i ANPR-prosjektet.</p> <p>En stor andel av ressursene til styrking av grensekontrollen (50 årsverk) har gått til Tollregion Øst- Norge. Resterende årsverk er fordelt på øvrige regioner. Disse er rekruttert, og er disponert i forbindelse med etablering av døgnbemannede kontrollturnuser på Svinesund og Ørje, samt styrking av grensekontrollen ved flere store lufthavner.</p> <p>Tollregion Oslo og Akershus har ikke blitt tildelt noen ressurser.</p>
Styrket grensekontroll - Tolletatens etterretning- og analysesenter (TES)	<p>TES ble etablert 15. februar 2017 på bakgrunn av tildelingsbrev 2016 fra Finansdepartementet. Ved etableringstidspunkt hadde senteret 33 ansatte, herav sju av de 26 nye stillingene vi ble tildelt til etableringen. Det ble i 2017 rekruttert ytterligere personell og bemanningen ved senteret var ved utgangen av året 40 ansatte. Ytterligere seks stillinger planlegges besatt i løpet av 2018. Ved utgangen av 2018 vil vi ha rekruttert 20 av de 26 tildelte årsverkene. For å sikre nødvendig budsjettmessig dekning til drift av senteret i 2018 og 2019 er det besluttet at en eventuell ytterligere bemanningsøkning skal vurderes på nytt i løpet av 2018. Organisering av avdelingen skal også vurderes.</p> <p>Arbeid med Treff går som planlagt. Utvikling av nye løsninger startet opp i september 2017 og første leveranse var i februar 2018. Leveransen inneholder første del av løsning for analyse, lagring og formidling av etterretningsinformasjon og elektronisk overføring av kurermanifeste. Det er planlagt med tre leveranser til i fase 1 av prosjektet.</p> <p>Områdestrategien for etterretning er utarbeidet i samarbeid med regionene og andre avdelinger i direktoratet. Strategien peker på fire innsatsområder, styring og prioritering, kompetanse og kultur, teknologi og innovasjon og til slutt samarbeid. Flere av tiltakene er i gang, blant annet gjennom Treff. Øvrige vil påbegynnes i 2018.</p> <p>TES har som ledd i etablering og drift av temagruppe definert og beskrevet rutiner for samhandling med og mellom tollregionene.</p>
Prøveprosjekt forenklet transfer OSL	<p>Tolletaten har bidratt i Avinors evaluering av prøveprosjektet og rapport ble levert i desember 2017. Tolletaten har tatt dissens til grunnlaget for og rapportens anbefalinger. FIN er orientert. Tolletaten anbefaler at prøveprosjektet slutføres etter plan for å gi tilstrekkelig grunnlag for en evaluering.</p>

Oppdrag	Status og ansvarlig enhet
Internasjonalt samarbeid mot grenseoverskridende organisert kriminalitet	Tolletaten har gjennom året kontinuerlig fulgt opp internasjonalt samarbeid i relevante fora som WCO, EU, EFTA, PTN, Baltic Sea, Europol og WTO. Vi jobber aktivt i flere internasjonale kanaler for å framskaffe godt og relevant grunnlag for etatens etterretningsproduksjon. Det er samarbeidet bilateralt med en rekke land, for eksempel på nordisk nivå og i grensetollsamarbeidet med Sverige og Finland. Samarbeidet har vært både på strategisk nivå, eksempelvis ved ledelse av to komiteer i WCO, tolldirektørnivåmøter, og på faglig/operativt nivå ved deltakelse og assistanse i aktuelle komiteer og fora. Fokuset har vært å avdekke og følge opp ny utvikling og trender teknisk, organisatorisk og tollfaglig.
IKT- støtte til Tolletatens kontrollprosesser (TREFF-prosjektet)	Arbeid med IKT-støtte til Tolletatens kontrollprosesser går som planlagt. Utvikling av nye løsninger startet opp i september 2017 og første leveranse iverksettes i april 2018.
Teknologimulighetsstudie – bruk av kunstig intelligens og ny teknologi	<p>Tolletaten gjennomførte i 2017 en mulighetsstudie av hvordan ny teknologi kan brukes for at etaten kan utføre sitt samfunnsoppdrag mer målrettet og effektivt i fremtiden. Etaten engasjerte bl.a. Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) som samarbeidspartner i arbeidet.</p> <p>Første halvår ble det gjennomført en breddestudie og utarbeidet en rapport som gir et bilde av hvilke teknologiske muligheter som finnes og hvor modne og aktuelle de er for utnyttelse i etaten. Rapporten tar for seg bl.a. sensorer og informasjonskilder, dataanalyse og maskinlæring, automatisering og robotisering, Dark Web, Blockchain mv.</p> <p>I oktober 2017 arrangerte etaten et «science hackathon» i samarbeid med selskapet Iris.AI. Deltagende lag fra teknologibransjen og forskningsinstitusjoner i inn- og utland konkurrerte om prispenger i et strukturert opplegg. Oppgaven var «hvordan bruke kunstig intelligens og annen teknologi til å støtte mest mulig effektiv og målrettet grensekontroll».</p> <p>Andre halvår ble det satt i gang en dybdestudie innen mønstergjenkjenning og maskinlæring, også dette i samarbeid med FFI. Utkast til rapport ble levert ved årsskiftet 2017/2018, og denne er nå til vurdering i etaten.</p> <p>Erfaringene fra de teknologiske mulighetsstudiene i 2017 viser at arbeidet gir viktig kunnskap for å gjøre gode veivalg for teknologisk utvikling. Etaten har også fått utvidet sitt kompetansenettverk vesentlig til bl.a. FFI, Institute for Security Science ved Imperial College London og ekspertselskaper i teknologiindustrien. Flere områder i studien er valgt ut som særlig interessante for etaten, og det videreføres flere, mer dybdeorienterte konseptstudier på eksempelvis automatisert vurdering av pakkepost og digital grensestasjon.</p> <p>Etaten skal vurdere om resultater fra studiene kan tas inn i allerede påbegynte utviklingsprosjekter, som elektronisk nærvær ved grenseovergangene og systemstøtte for kontrollområdet (TREFF).</p>

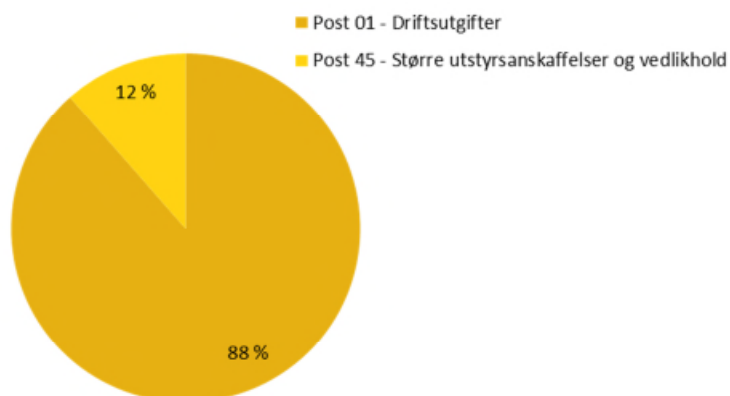
Oppdrag	Status og ansvarlig enhet
Elektronisk forvaltning	<ul style="list-style-type: none"> • Det ble i 2017 gjort følgende tiltak for å styrke informasjonssikkerheten i etaten: • Prosjekt påbegynt i 2016 for å etablere et styringssystem for informasjonssikkerhet i Tolletaten basert på standarden ISO 27001 og DIFIs veileder på området ble igangsatt i begynnelsen av 2017. • Ny stilling som informasjonssikkerhetsleder ble opprettet og tilsetting ble gjort i mai 2017. • Overordnede dokumenter i styringssystemet ble vedtatt i etatsledelsen i juni 2017: Policy for informasjonssikkerhet og instruks for roller og ansvar i sikkerhetsorganisasjonen. • Det er utarbeidet etatsspesifikk veileder for styringssystem for informasjonssikkerhet, veileder for risikovurdering, veileder for risikohåndtering av risikoer og et utkast til Brukerinstruks for IKT. • Det er blitt utført foreløpige risikovurderinger og sårbarhetsanalyser (ROS) med basis i ny veileder for systemene PUS, Nytt felles kunderegister og ANPR. • Det ble påbegynt risiko- og sårbarhetsanalyser for de nye TREFF-løsningene på kontrollområdet og planer om ny teknisk sikkerhetsarkitektur basert på Zero Trust-konseptet
Videreutvikle etatens målhierarki og styringsparametere	<p>Arbeidet med utarbeidelse av en ny, effektbasert målstruktur og nye styringsparametere er ferdig planlagt og organisert. Herunder er det etablert en styringsgruppe, arbeidsgruppe og sekretariat. Finansdepartementet vil delta som observatør på arbeidsgruppens møter og orienteres løpende gjennom styringsdialogen. Ny målstruktur planlegges å være på plass i løpet av 2018.</p>
Forslag til strategi og etatsorganisering	<p>Etaten fastsatte ny virksomhetsstrategi i juni 2017. Strategien blir fulgt opp gjennom arbeidet med prioritering av tiltak med utspring i de fire ferdigstilte områdestrategiene. Arbeidet med organisasjonsutredningen forløper i henhold til plan. Utvalget har gjennomført intervjuer, besøkt tollregionene og har lagt frem fire ulike modeller med hovedprinsipper for hvordan etaten kan organiseres i fremtiden. Alternativene skal utredes videre og førsteutkast til rapport leveres mot slutten av første tertial 2018.</p>

3.6. Ressursbruk 2017

Nedenfor presenteres informasjon om etatens budsjettammer og bruk av disse, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet presentert under del 2.

3.6.1. Disponibel ramme 2017

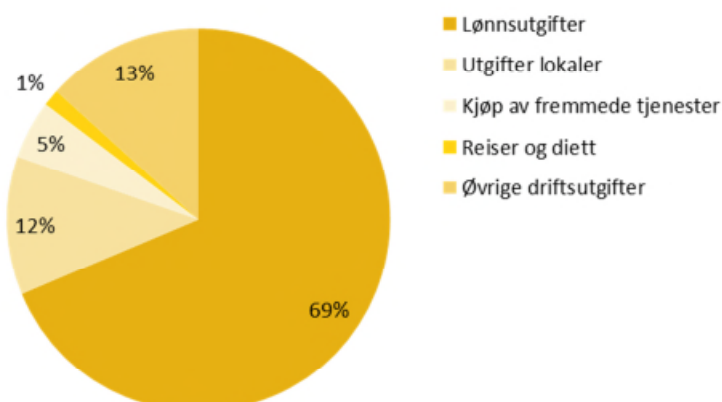
Figur 9: Disponibel ramme drift og investering

Etatens disponible budsjettamme for 2017 var 1,736 milliarder kroner, en netto økning på 14,8 prosent fra 2016. Økningen skyldes hovedsakelig innføring av ny ordning med premieinnbetaling til Statens pensjonskasse (SPK) og helårsvirkning av «Styrking av grensekontroll» satsingen. I tillegg fikk vi for 2017 en engangsbevilgning på 28 millioner kroner til utvikling av systemstøtte i grensekontrollen (TREFF- prosjektet).

Andelen på post 45 (Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold) har økt fra 8 prosent i 2016 til 12 prosent i 2017. Økningen skyldes at det i 2017 var planlagt med høyere investeringsnivå knyttet til «Styrking av grensekontroll» enn i 2016, og at en større andel av overført mindretgift fra foregående år var post 45 midler.

Figur 10: Driftsutgifter post 01 fordelt på kostnadsgrupper

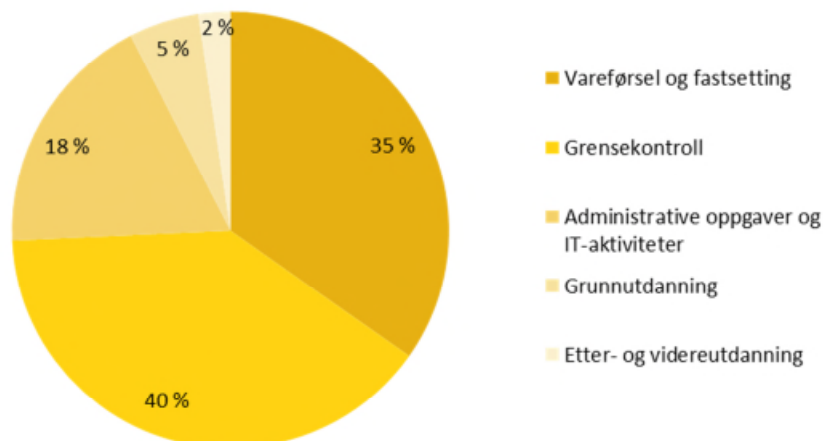

Samlede driftsutgifter var på 1,493 milliarder kroner, en utnyttelsesgrad⁴ på 97,2 prosent. Lønnsandelen var på 68,6 prosent i 2017 mot 64,6 prosent i 2016. Årsaken til økningen i lønnsandel er innføring av ny ordning med premieinnbetaling til SPK. Gjennomsnittlig lønnsutgift per årsverk økte med 15 prosent fra 2016. Hovedårsak til økningen er nevnte innføring av premie til SPK, samt generell lønnsvekst.

Andel av samlet utgift for de øvrige kostnadsgruppene påvirkes negativ av den store økningen i andel lønn, men utgifter til kjøp av tjenester har en reell reduksjon i andel på nærmere 2 prosent. Dette skyldes lavere andel kjøp av tjenester og høyere andel kjøp av varer og immaterielle eiendeler i etatens utviklings- og investeringsportefølje, og lavere behov for kjøp av tjenester på IT-området. Det er også en nedgang for utgifter til lokaler og reiser. Førstnevnte skyldes arealeffektivisering og tilpassing etter oppgaveoverføringen til Skatteetaten i 2016, og for reiser noe lavere reiseaktivitet på operativt nivå. For øvrige driftsutgifter, som har en reell økning i andel, skyldes endringen lavere andel tjenestekjøp og økt andel kjøp i andre kontogrupper i investerings- og utviklingsporteføljen.

Etaten har endret på rutineene for registrering av aktivitet. Det er blant annet endring i hvordan kompetanseheving og grunnutdanning, fravær og administrative oppgaver registreres. Tallene kan derfor ikke sammenlignes med 2016.

Figur 11: Ressursbruk per hovedområde og administrasjon

⁴ Utnyttelsesgrad: bokførte utgifter i forhold til disponibel ramme

Foto: Fartein Rudjord

4. Styring og kontroll i virksomheten

4.1. Overordnet vurdering av styring og kontroll

Tolletaten har i 2017 igangsatt et omfattende arbeid med å styrke og restrukturere etatens systemer for internkontroll. Parallelt med, og som en del av bakgrunnen for dette arbeidet, har vi blitt oppmerksom på områder i etaten der systemet for intern styring og kontroll ikke fungerer i henhold til forventninger. Vi har derfor igangsatt ytterligere større utviklings og oppfølgingsprosjekter, og arbeider nå aktivt både for å korrigere avdekkede svakheter, samt for å videre kartlegge og eventuelt avdekke nye områder med behov for forbedring. I løpet av 2017 har vi fokusert på videreutvikling og styrking av risiko- og sikkerhetsstyring som metode i Tolletaten. Et arbeid er startet med å samle og styrke risiko- og sikkerhetsfunksjonene i etaten for å sikre et spesialistmiljø som kan løfte etatens systematiske arbeid vesentlig.

- Det er igangsatt et prosjekt for å utarbeide et nytt rammeverk for intern styring og kontroll, inkludert styringshierarki og strukturer. Dagens interne instruks for styring og kontroll skal oppdateres raskt, og rammeverket for styring og kontroll skal tydeliggjøres og styrkes vesentlig.
- Resultat- og økonomistyring er vesentlig styrket og profesjonalisert i 2017. Arbeidet med intern styring på økonomi og resultater sikrer at midler som frigjøres omdisponeres til de mest kritiske områdene for etaten. Videre har prosessen gjort det mulig for etatens ledelse å frigjøre midler til utvikling til tross for at budsjettene til drift er under stort press.
- Vi er i gang med å videreutvikle mål- og resultatstyring i Tolletaten. Formålet med arbeidet er å lage mer effektbaserte mål og videreutvikle gode styringsindikatorer. Nytt målhierarki planlegges å være på plass i løpet av 2018.
- Innkjøpsområdet i Tolletaten styrkes vesentlig ved at e-handel innføres som del av overgangen til DFØ på lønn- og regnskapsområdet, se punkt 4.2.1.
- På eiendomssiden er det gjort omfattende grep i 2017. Tolletatens eiendomsplan fra 2016 danner utgangspunktet for styring av etatens arealer og det er utarbeidet helhetlige eiendomsprinsipper og en eiendomsvisjon for etaten. Dette har tilrettelagt for vesentlige innsparinger i 2017. I løpet av siste halvdel 2016 og hele 2017 har vi redusert etatens arealbruk med over 21.000 kvadratmeter, og sikret årlige besparinger på over 30 millioner kroner i husleieutgifter. Et årlig eiendomsforum er også etablert i 2017, der god erfaringsutveksling fra eiendomsprosjektene var viktig.
- Vi har et omfattende og pågående arbeid med å utvikle et lederutviklingsprogram for hele etaten, se punkt 4.2.2.
- Vi har fokusert på kompetanseutvikling av tolletatens ansatte basert på etatens strategiske identifiserte kompetanseutfordringer, se punkt 4.2.2.
- Vi ønsker å styrke og omstrukturere varslingstjenesten i Tolletaten. Varslingsinstituttet er derfor overført fra HR til internrevisjonen, og skal styrkes og reguleres ytterligere.
- Det er igangsatt en kartlegging av hvordan etaten håndterer sine personopplysninger, og denne har foreløpig avdekket manglende styring og kontroll på området. Dette følges videre opp i 2018, se punkt 4.2.3.

Ressursbruken i etaten preges av stramme budsjettammer, og det er gjort en rekke prioriteringer på avdelings- og regionnivå som har vært tema i etatens øverste ledergruppe. Dette bidrar til at ressursene prioriteres til de mest kritiske oppgavene. Ressursrapporteringen i etaten har svakheter og det var planlagt et arbeid for å oppdatere denne i 2017. Siden rapporteringen er tett knyttet opp mot systemet for mål- og resultatstyring, er derfor utbedringen av ressursrapportering utsatt til nytt målhierarki er på plass.

4.2. Forhold departementet har bedt om særskilt rapportering på

4.2.1. Effektiv drift og organisasjonsutvikling

Tolletaten har gjennomført en overgang til fullservice kundeforhold hos Direktoratet for økonomistyring (DFØ) for lønns- og regnskapsfunksjonen. Dette har medført omfattende standardisering og digitalisering av arbeidsprosesser innenfor dette området, som tidligere har vært svært manuelt og fragmentert. Gevinster av endringene er delvis hentet ut i budsjettene for 2018, og vil være realisert fullt ut ved utgangen av 2019. Endringene har medført noe overtallighet som etaten håndterer fortløpende, men oppsigelser kan ikke utelukkes.

Som del av overgangen til DFØ har etaten også innført e-handel. Dette sikrer at innkjøpsprosessene gradvis standardiseres og gjør det mulig å redusere varesortiment samt få større del av anskaffelsene over på gode rammeavtaler med prisfordeler.

Det er startet opp et omfattende arbeid med å digitalisere og automatisere flere administrative støttefunksjoner i etaten. I 2017 har administrasjonsavdelingen i direktoratet etablert et målbilde for 2020. Målbildet innebærer bortfall av flere manuelle servicefunksjoner grunnet overgang til digital teknologi i nytt direktoratsbygg fra 2020, samt strukturering av publikumshenvendelser i digitale grenseflater og skjema mot publikum. Ytterligere digitalisering av administrasjons- og servicefunksjoner vil kunne oppstå som følge av den nye etatsorganiseringen som utredes. Sentralisering av fellesfunksjoner er identifisert som en mulighet basert på den teknologien som allerede er tilgjengelig.

Tolletaten har flere store utviklingsprosjekter i gang som retter seg mot etatens kjernevirksomhet og kjerneprosesser. Det er identifisert gevinstmuligheter i disse prosjektene, og effekten treffer spesielt områdene etterretning, toll og vareførsel. Digitalisering av kjernevirksomheten er identifisert som et strategisk fokusområde, og det er derfor startet opp et arbeid med å samle de utviklingsprosjekter som har stort innslag av digitalisering i et program, slik at koordinering og gevinstrealisering kan styres samlet og med tilstrekkelig gjennomføringskraft.

Etaten har startet opp arbeidet med å etablere prosessledelse som en kjernefunksjon i virksomhetsstyringen. Etatens prosesser har i stor grad vært overlatt til den enkelte region, og dette har medført fragmentering og lite standardisering. Målet fremover vil være å sikre at prosessene identifiseres og standardiseres, slik at de deretter kan vurderes i forhold til automatisering og digitalisering.

4.2.2. Bemanning og personalforvaltning

Under følger oversikten over årsverk og antall ansatte

Tabell 8: Faktiske årsverk per enhet

Enhet	2016	2017
Tolldirektoratet	237	231
Tollregion Oslo og Akershus	388	401
Tollregion Øst-Norge	289	291
Tollregion Sør-Norge	167	170
Tollregion Vest-Noreg	133	129
Tollregion Midt-Norge	107	118
Tollregion Nord-Norge	76	80
Tolletaten samlet	1 397	1 420

*Kilde: Egne tall SAP HR. Tolletaten har benyttet DFØ sin standard beregning av årsverk

Tabellen viser årsverk fordelt på de ulike organisatoriske enhetene i etaten per 31. desember 2017. Det har vært en økning i årsverk fra 2016 til 2017. Det er foretatt en styrking av grensekontrollen, blant annet på flyplasser og til mobile kontroller langs hele grensen. Det er også opprettet et etterretningssenter i direktoratet.

Det er 1634 ansatte i Tolletaten per 31. desember 2017, fordelt som følger:

Tabell 9: Antall ansatte per enhet

Enhet	2016	2017
Tolldirektoratet	264	289
Tollregion Oslo og Akershus	467	447
Tollregion Øst-Norge	353	337
Tollregion Sør-Norge	205	193
Tollregion Vest-Noreg	155	145
Tollregion Midt-Norge	143	133
Tollregion Nord-Norge	95	90
Tolletaten samlet	1 682	1 634

Tabellen viser at antall ansatte har gått ned samlet sett, og at denne nedgangen har skjedd i regionene. Samtlige regioner har færre ansatte enn i 2016. Det har vært lav nyrekruttering og det er kun 2 regioner som har tatt inn aspiranter i 2017. Økningen i direktoratet sammenlignet med 2016 skyldes i hovedsak etableringen av TES. Det har også foregått en insourcing av kompetanse i IT avdelingen for å redusere kostnader, samt sikre evne til å gjennomføre de store IT-utviklingsprosjektene i årene fremover. Virksomhetsstyringen har også blitt styrket med spesialistkompetanse hovedsakelig gjennom rekruttering.

Tabell 10: Alderssammensetning - antall ansatte fordelt på enheter

Aldersgruppe	Tollregion Oslo og akershus	Tollregion Øst-Norge	Tollregion Sør-Norge	Tollregion Vest-Noreg	Tollregion Midt-Norge	Tollregion Nord-Norge	Tolldirektoratet	Tolletaten samlet
19-29	36	64	12	32	25	24	12	205
30-39	128	82	46	27	25	23	48	379
40-49	134	61	24	24	25	22	83	373
50-59	122	93	69	46	46	13	108	497
Over 60	27	37	42	16	12	8	38	180
Sum	447	337	193	145	133	90	289	1 634

Over 64 prosent av de ansatte i etaten er i aldersgruppen 40 til 60, mot 53 prosent i 2016. Økningen i gjennomsnittsalder skyldes blant annet relativt lavt inntak av nye aspiranter. I tillegg har de eksterne rekrutteringene som er foretatt i direktoratet hatt krav om høy spesialistkompetanse og tilhørende lang formell utdanning, hvilket medfører høyere alder på de tilsatte.

I direktoratet er 82 prosent av de ansatte i aldersgruppen 40 til 60+. Tre av regionene har over 40 prosent ansatte over 50 år. I direktoratet er denne andelen 52 prosent.

Hvis vi fremskriver den historiske utviklingen så vil 23 prosent av våre ansatte gå av med alderspensjon de neste 10 år. Vi ser at region Sør-Norge er den regionen som vil ha desidert størst naturlig avgang i perioden.

Av etatens ansatte er 14 prosent i aldersgruppen 19-29 år, og 46 prosent av de ansatte er fra 30 – 50 år. I regionene er det en større andel ansatte i de yngste aldersgruppene, noe som skyldes de store aspirantkullene de siste årene.

Tabell 11: Turnover⁵ i Tolletaten 2015-2017

År	Turnover
2017	2,9 %
2016	6,1 %
2015	4,1 %

Nedgangen i turnover fra 2016 til 2017 på 3,2 prosentpoeng skyldes i hovedsak at stillinger som har blitt ledig ikke har blitt besatt som følge av en krevende budsjettsituasjon. Som tidligere år var direktoratets turnover høyere enn regionenes. Dette skyldes i hovedsak at mange ansatte i direktoratet har høyere utdanning og har et alternativt arbeidsmarked. Turnover forventes å øke blant tollfaglige fremover, da etaten har en stigende andel tollaspiranter med høyere formell utdanning.

Rekruttering i etaten

Siste kull for tollaspiranter ble startet i 2017. Videre rekruttering av tollaspiranter er satt på vent, i lys av budsjettsituasjonen og i lys av behov for evaluering av etatsopplæringen.

Rekruttering har i 2017 vært tilpasset etatens behov for ny eller styrket kompetanse på kritiske områder som etterretning, IT-utvikling og virksomhetsstyring. Fremover vurderes rekruttering strengt opp mot etatens identifiserte satsingsområder i tråd med kompetansestrategien, eller for å ivareta kritiske behov i den operative virksomheten.

Kompetanse i etaten – status og tiltak

Det er gjennomført et omfattende arbeid med en ny kompetansestrategi i 2017, og denne har identifisert de viktigste strategiske utfordringene på kompetanseområdet. Etatens formalkompetanse er lav, grunnet at flertallet av etatens ansatte har tollfaglig bakgrunn og bare 10 prosent av etatens ansatte har høyere formell utdanning.

Etatens behov for økt formalkompetanse håndteres blant annet gjennom etablering av etter- og videreutdanning (EVU), som gjennom to opptaksrunder har 52 ansatte på nivågivende bachelor- eller masterutdanning. Totalt er det startet opp nivågivende utdanningsløp for rundt 60 ansatte, enten for å øke etatens formelle kompetanse, eller for å skaffe kompetanse for å dekke konkrete prioriterte kompetansebehov.

⁵ Turnover er en utregningsmetode for personalomsetning, og regnes i prosent av antall ansatte. Når en arbeidstaker sier opp og slutter i sin stilling i virksomheten, og stillingen blir besatt av en ny arbeidstaker, defineres dette som turnover.

Kompetansestrategien identifiserer behovet for en gjennomgang av etatsutdanningen og det vil utarbeides et mandat for dette arbeidet i 2018. Innretningen på etatsutdanningen vil måtte tilpasses behovet i ny strategiplan. Behovet for tydeligere karriereveier for tollfaglige medarbeidere følges opp gjennom arbeidet med personellordning, der det er startet opp en kartlegging av tollfaglige funksjoner i 2017.

Gjennom arbeidet med strategien er det også identifisert og iverksatt en rekke tiltak som retter seg mot kompetansebehov innen etterretning, logistikk, risikostyring, prosessledelse, som gjøres gjennom både rekruttering og utdanning.

Sykefravær

Tabell 12: Sykefravær⁶ 2016 - egenmeldt og legemeldt fordelt på enhet

Sykefravær i 2016	Hele 2016	Egenmeldt	Legemeldt
Regionene			
<i>Tollregion Øst-Norge</i>	5,95 %	1,46 %	4,50 %
<i>Tollregion Oslo og Akershus</i>	6,51 %	2,00 %	4,50 %
<i>Tollregion Sør-Norge</i>	6,42 %	1,70 %	4,72 %
<i>Tollregion Vest-Noreg</i>	5,57 %	1,41 %	4,18 %
<i>Tollregion Midt-Norge</i>	4,48 %	1,32 %	3,17 %
<i>Tollregion Nord-Norge</i>	5,55 %	1,27 %	4,28 %
Regionene samlet	6,01 %	1,65 %	4,36 %
Tolldirektoratet	5,18 %	1,61 %	3,57 %
Tolletaten samlet	5,86 %	1,64 %	4,22 %

Tabell 13: Sykefravær 2017 - egenmeldt og legemeldt fordelt på enhet

Sykefravær i 2017	Hele 2016	Egenmeldt	Legemeldt
Regionene			
<i>Tollregion Øst-Norge</i>	5,03 %	1,29 %	3,74 %
<i>Tollregion Oslo og Akershus</i>	6,40 %	1,91 %	4,50 %
<i>Tollregion Sør-Norge</i>	6,97 %	1,70 %	5,27 %
<i>Tollregion Vest-Noreg</i>	5,68 %	1,58 %	4,11 %
<i>Tollregion Midt-Norge</i>	5,24 %	1,42 %	3,82 %
<i>Tollregion Nord-Norge</i>	3,93 %	1,46 %	2,47 %
Regionene samlet	5,79 %	1,61 %	4,18 %
Tolldirektoratet	5,81 %	1,35 %	4,45 %
Tolletaten samlet	5,79 %	1,57 %	4,22 %

Hver region og Tolldirektoratet har egne IA-avtaler. For å få til et felles fokus på sykefravær i etaten, ble det utarbeidet nye interne måltall for etaten sent i 2016. Disse måltallene er svært ambisiøse, og har som hensikt å skape økt fokus på sykefraværarbeidet, og stimulere til konkrete tiltak. Tolldirektoratet har som mål å ikke overstige 3,5 prosent sykefravær per 31. desember 2018, mens sykefraværet i den enkelte region ikke skal overstige 4,5 prosent.

Samlet sett har etaten et sykefravær for 2017 på 5,79 prosent, som er stabilt i forhold til 2016. Det er en nedgang i 3 av 6 regioner, og det er ingen markant økning i noen region. Vi

⁶ Kilde: egne tall fra SAP

ser imidlertid en økning i Tolldirektoratet fra 5,1 prosent til 5,8 prosent, noe som skyldes en markant økning i langtidsfraværet. Denne økningen skyldes i stor grad tilfeller som ikke kan knyttes til forhold på arbeidsplassen.

Tallene viser at egenmeldt fravær har gått noe ned, mens det er en økning i sykmeldt fravær, særlig i Tolldirektoratet. I forhold til måltall er det kun en region som er under 4,5 prosent. Tilbakemeldinger fra regionene tilsier at turnusarbeid ikke medfører høyere sykefravær. Samtlige regioner viser også til langtidssykefravær og medarbeidere med kroniske lidelser som hovedårsaker til fraværet, og at dette i liten grad knyttes til forhold ved arbeidsplassen.

Tiltak for redusert sykefravær

I 2017 ble det gjennomført et stort program for å redusere sykefraværet og øke nærværet i etaten, «Nærværsprosjektet». Gjennom programmet har alle etatens ledere fått tilført nødvendig kompetanse om tilrettelegging og oppfølging. Programmet har også revidert etatens rutiner for sykefraværsoppfølging, slik at alle ledere skal ha god støtte i oppfølgingsarbeidet og rutinene er forutsigbare og kjent for alle ansatte i etaten. Det er for tidlig å si hvor stor effekt programmet har på fraværet, men programmet jobber videre med tiltak i 2018 for å kunne oppnå ønskede resultater.

Bevegelse i arbeidstiden (BIA) ble innført som en prøveordning i 2017, med evaluering ved utløpet av prøveperioden. BIA ble innført på bakgrunn av tilbakemeldinger fra medarbeiderundersøkelsen og for å forsterke arbeidet med å redusere sykefraværet i etaten. Bevegelse og trening er viktig for helse, mestring og overskudd, og er et tiltak som har både forebyggende og reparerende effekt i forbindelse med muskel- og skjelettplager. Etaten er godt fornøyd med at vi til tross for omorganisering og usikkerhet ikke har noen økning i sykefraværet.

Organisasjonsutvikling

Tolldirektøren har opprettet et faglig uavhengig OU-utvalg, som har startet en utredning av hva som er riktig organisering av Tolletaten. Utvalgets arbeid er fortløpende gjenstand for høring i etaten, og alle ansatte har anledning til å sende inn sine innspill til utvalget. Når utvalget har levert endelig anbefaling vil tolldirektøren fortsette arbeidet med beslutning og detaljering, og dette vil skje i tett samarbeid med de ansatte og deres fagforeninger, i tråd med hovedavtalens krav om medvirkning. Finansdepartementet vil involveres på hensiktsmessige stadier.

Medarbeiderundersøkelsen

Medarbeiderundersøkelsen fra 2016 viser at særlig ledelse, helse og fysisk arbeidsmiljø, lønnsdannelse og karrieremuligheter er områder etaten kan bli bedre på.

Følgende tiltak er derfor startet opp eller gjennomført for hele etaten i 2017:

- Utredning av hvordan etaten kan skape en helhetlig personellordning der karrieremulighetene for tollfaglig personell blir tydeligere. Det er startet opp en kartlegging av etatens ulike tollfaglige funksjoner,
- Etablering av ny lønnspolitikk for etaten, med tilhørende kompetansekrav i lederstillinger.
- Økt strategisk fokus på kompetanseutvikling, med oppstart av et stort lederutviklingsprogram, en strategisk satsing på etter- og videreutdanning (EVU) og utarbeidelse av en egen områdestrategi for kompetanse.
- En styrking av etatens vernetjeneste basert på en ekstern kartlegging, og et internt arbeid gjennomført av en tverrfaglig arbeidsgruppe. Sentralt arbeidsmiljøutvalg (SAMU) har vært oppdragsgiver, og har vedtatt flere tiltak som arbeidsgiver har prioritert i budsjettprosessen for 2018. En robust og kompetent vernetjeneste bidrar til et arbeidsmiljø av høy kvalitet.

- En vurdering av ulike modeller for «Bevegelse i arbeidstiden», og innføring av valgt modell som en permanent ordning.

I tillegg har regionene gitt tilbakemeldinger om at de har fulgt opp egne rapporter både i de enkelte enhetene og på regionalt nivå, med ulike tiltak. Sentral bistand har vært gitt på forespørsel.

Arbeid med lederutvikling

Med bakgrunn i medarbeiderundersøkelsen og kompetansekartlegging fra 2016 ble det i 2017 igangsatt et lederutviklingsprogram i etaten. Det er utviklet en lederplakat og lederkompetanser som danner grunnlaget for tiltak. Programmet har gjennomført piloteringer på 4 ulike områder og utviklet en tilpasset 360 evaluering og ledersamtale. Difis tilbud til lederutvikling er integrert som en del av tilbudet. Over 60 av etatens ledere har i 2017 gjennomført lederutvikling i regi av programmet. Evalueringene er positive så langt. På bakgrunn av evalueringer og effektmålinger vil prosjektet gjøre tilpasninger i programmet, som overføres fra prosjekt til linjen andre halvdel av 2018.

Mangfoldsstrategi for Tolletaten

Tolletaten skal fremme likestilling og motvirke diskriminering på alle områder gjennom et godt mangfoldsarbeid. Strategien skal være å integrere mangfold som en naturlig del av den ordinære virksomheten. I 2017 deltok flere ansatte på Oslo Pride Festival sammen med politiet. Det ble tilrettelagt for at våre tjenestemenn kunne benytte uniform i paraden. Vi har videre vært bidragsytere til FAFO sin rapport om rekrutteringspraksis i virksomheter som er en del av det statlige mangfoldsnettverket. Formålet med prosjektet har blant annet vært å finne ut om virksomhetene ivaretar ambisjonene om å fremme likestilling og mangfold i rekrutteringsprosessen.

Strategi for kjønnsbasert ledelse

Etaten har i 2017 utarbeidet en strategi for kjønnsbalansert ledelse, som skal være et bidrag i arbeidet med å utvikle ønsket ledelse, holdninger og kultur i Tolletaten. En balansert fordeling av kvinner og menn bidrar til at Tolletaten fortsetter å være en attraktiv arbeidsgiver også i fremtiden.

Gjennomsnittlig kjønnsfordeling i etaten er 46 prosent kvinner og 54 prosent menn. Etaten har en tilfredsstillende kjønnsbalanse som helhet, men har utarbeidet en strategi og iverksatt tiltak for å bedre kjønnsbalansen i lederstillinger.

Strategi for kjønnsbasert ledelse ble vedtatt i 2017 med følgende hovedmål:

- I Tolletatens toppledergruppe er målet at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent innen 2021
- I etatens øvrige lederstillinger er målet at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent innen 2021

Tabell 14: Lederstillinger fordelt på kjønn i Tolldirektoratet

Tolldirektoratet	Kvinne	Mann	Sum
avdelingsdirektør	2	5	7
underdirektør	9	7	16
kontorsjef	2	2	4
Sum	13	14	27

Tabell 15: Lederstillinger fordelt på kjønn i regionene

Regioner	Kvinne	Mann	Sum
regiondirektør	3	3	6
avdelingsleder	8	10	18
seksjonssjef	17	33	50
kontorsjef	9	16	25
Sum	37	62	99

Kilde : Sap - tall hentet per 31.12 17

Antall kvinner i ledergruppen var i 2016 kun en regiondirektør. Kjønnbalansen i etatens øverste ledergruppe har i 2017 økt betraktelig, med 5 kvinner av 14 i ledergruppen, noe som utgjør 36 prosent.

4.2.3. Internkontroll og risikostyring

Tolletaten har utarbeidet en overordnet og operasjonell risikovurdering som ble levert Finansdepartementet i oktober.

Det er startet opp arbeid med en justering av organisering i direktoratet, der roller og ansvar mellom Tolldirektørens stab og administrasjonsavdelingen justeres for å styrke virksomhetsstyringen. Tolldirektøren prioriterer å styrke arbeidet med strategi og plan, prosessledelse, risiko- og sikkerhetsstyring og organisasjonsutvikling.

I forbindelse med krav om innføring av EUs nye personvernforordning («GDPR») i norsk lovgivning fra mai 2018, ble det satt i gang et forprosjekt for å kartlegge hvordan personopplysninger håndteres i de ulike systemer og i de enkelte organisatoriske enheter i virksomheten. Foreløpige funn viser at det er betydelige utfordringer på personvernområdet i etaten og av større omfang enn det etaten frem til nå har hatt oversikt over. Etaten mangler en helhetlig håndtering av personopplysninger og kartleggingen viser usikkerheter og svakheter i utføringen av behandlingsansvaret. Basert på de innledende funnene er kartleggingsprosjektet styrket med kompetanse og ressurser. Basert på endelig status vil det bli etablert et gjennomføringsprosjekt som vil videreutvikle systemer og internt regelverk for å sikre at etaten har god og forsvarlig håndtering av personopplysninger/GDPR i hele virksomheten. Det er også iverksatt enkelte umiddelbare tiltak for å håndtere noen av funnene raskt.

Samtidig med kartleggingsarbeidet knyttet til personopplysninger vil det gjennomføres revisjon av informasjonssikkerhet (herunder personopplysninger) i Tolletaten. Instruksfestede interne kontrollordninger skal gjennomføres med løpende ajouritet og innen gitte frister. Vesentlige avvik skal umiddelbart rapporteres til direktoratet. Det er ikke meldt vesentlige avvik i 2017.

Direktoratet har avholdt ettersyn av alle tollregionene. Ettersynene ble av kapasitetshensyn gjennomført på bakgrunn av innsendt materiale og undersøkelser av regnskapet i Agresso.

Ingen vesentlige forhold er avdekket. Tollregionene har avholdt ettersyn på underliggende tollsteder. Ingen vesentlige forhold er rapportert.

4.2.4. Sikkerhet og beredskap

Tolletaten legger risiko- og sårbarhetsvurderinger til grunn for sine sikkerhets- og beredskapstiltak, og gjennomfører årlige revisjoner av styringsdokumenter og planverk for å sikre at vi identifiserer og dekker opp aktuelle risikoer. Tolletaten har i 2017 etablert et styringssystem for informasjonssikkerhet basert på ISO 27001:2013 for å arbeide mer systematisk med informasjonssikkerhet.

Etaten har beredskapsplaner for å kunne håndtere ekstraordinære hendelser. Dette omhandler både responsprosedyrer for selve hendelsen, og prosedyrer for å sette organisasjonen tilbake i en normalsituasjon. Vi har planer for alternativ drift dersom ordinære lokaler helt eller delvis blir utilgjengelige. Planverket omhandler også rutiner for håndtering av pårørende ved eventuelle uønskede hendelser blant egne ansatte. Det har vært gjennomført flere øvelser i 2017.

Vi kan særlig nevne bruken av Nødnett også i et sikkerhets- og beredskapsperspektiv. Etaten har i 2017 testet ut og lært opp personell i bruk av Nødnett som beredskapsverktøy, eksempelvis hvordan vi skal kunne skape dekning i lukkede rom i skip (i rom som ligger under vannlinjen spesielt, og i lasterom generelt).

Etaten har redegjort for sikkerhetstilstanden i en særskilt rapportering til departementet i juni 2017. Det er ikke avdekket sikkerhetstruende hendelser i 2017. Sikkerhetstilstanden i virksomheten vurderes som tilfredsstillende.

Årsrapport og plan for Tolletatens internrevisjon oversendes Finansdepartementet i egen forsendelse.

4.2.5. Evalueringer og brukerundersøkelser

Det ble gjennomført en ekstern Webanalyse av toll.no på oppdrag av Tolldirektoratet. Det ble brukt ulike verktøy for sporing av adferd på nettsiden i kombinasjon med spørsmål til brukerne. I det store og hele bekreftet rapporten at toll.no fungerer bra. Det er noen navigasjonsproblemer, spesielt for næringslivet. Flere av funnene er fulgt opp med justeringer på nettsiden i etterkant.

Det ble gjennomført en kvalitativ brukerundersøkelse blant næringslivet som er avhengige av regelverket for inn- og utførsel av varer. Undersøkelsen ble gjennomført av Kantar TNS, og intervjuobjektene ble rekruttert på bakgrunn av en bruttoliste med potensielle respondenter utarbeidet av Tolletaten. Det ble gjennomført intervjuer i 16 ulike virksomheter og utvalget besto av en miks av speditører, importører, eksportører og transportører. De generelle tilbakemeldingene er at forholdet mellom Tolletaten og næringslivet er godt. Noen opplever at kontakten kan fortone seg ulikt mellom tollregionene. Undersøkelsen vil bli tatt med videre i strategi- og organisasjonsutviklingsarbeidet.

Det er også blitt gjennomført en brukerundersøkelse som berørte tolltariffen og TASS (tolletatens oppslagsverk vedrørende uttalelser om klassifisering av varer iht. tolltariffen). Evaluering av denne vil bli gjort i løpet av 2018, og vil bli sammenlignet med resultatene fra 2017.

4.2.6. Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

I brev av 9. mai 2017 bekrefter Riksrevisjonen at Tolletatens regnskap for 2016 gir et rettviseende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2016 og av mellomværende med statskassen pr 31. desember 2016, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring. Tilsvarende ble det bekreftet at Velferdsfondet for tollvesenets årsregnskap gir et rettviseende bilde av fondets inntekter og utgifter i 2016 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2016.

I brev av 7. april 2017 oppsummerte Riksrevisjonen revisjonen. Noen mindre alvorlige forhold ble kommentert og noen tiltak anbefalt. Forholdene er tatt opp med regionene og det er også fokusert på disse forhold i direktoratets ettersyn høsten 2017. I henhold til Finansdepartementet brev av 17. november 2016 rapporterte direktoratet oversikt over problemstillinger og tiltak per 22. oktober 2017. Alle tiltak var da utkvittert.

4.2.7. Oppfølging av saker fra Sivilombudsmannen

Sivilombudsmannens sak 2017/878 gjaldt klage over at Finansdepartementet avviste å behandle klage på et omgjøringsvedtak som klager mente var gjort av Toll- og avgiftsdirektoratet i første instans. Direktoratet hadde omgjort vedtak fra Tollregion Vest-Norge til ugunst ved å øke et administrativt tillegg. Ombudsmannen kom til at direktoratets omgjøringsvedtak ble fattet etter at endringsfristen var utløpt, og anser derfor vedtaket som ugyldig. Ombudsmannen ber om at saken følges opp i tråd med ombudsmannens konklusjon.

Sivilombudsmannens sak 2017/3392 gjaldt klage på behandlingstiden i Tolldirektoratet i klagesak. Saken ble avsluttet av Ombudsmannen da han ikke hadde rettslige innvendinger mot de prioriteringer som var gjort. Ombudsmannen merket seg, og la vekt på, at det nå var prioritert å tilføre ressurser for å redusere saksbehandlingstiden. Saksbehandlingstid på nærmere to år ble karakterisert som beklagelig lang.

Foto: Terje Heiestad

5. Vurdering av framtidsutsikter

Fortsatt økning i varestrømmene inn og ut av landet og fortsatte effektiviseringskrav fra Regjeringen, gjør at Tolletaten må ha fokus på å bedre balansen mellom drift og utvikling i tiden fremover. Etatens evne til å løse samfunnsoppdraget utfordres av strammere budsjetter på den ene siden, og større volumer som skal kontrolleres på den andre siden. For å bedre etatens evne til å håndtere denne situasjonen, er det viktig å gjennomføre de nødvendige utviklingstiltakene.

Noen av de strategiske utviklingsgrepene Tolletaten vil prioritere fremover, er å digitalisere Tolletatens virksomhet og utvikle et nytt hovedløp for næringslivet for innførsel av varer. Prosjektene Treff, Ekspressfortolling og ANPR er forutsetninger for å lykkes med dette, og vil være viktige deler av etatens utvikling også fremover. Prioriterte utviklingstiltak som er mer innadrettet i virksomheten, er å utarbeide grunnlaget for den operative kontrollvirksomheten etter at nytt hovedløp og ny teknologistøtte er implementert, samt evaluere etatsutdanningen. Staten vil fortsette med teknologimulighetsstudier for bedre å kunne utnytte mulighetene som ny teknologi gir i kontrollen av vareførselen. Etatsutdanningen må tilrettelegge for den nødvendige spesialiseringen og kompetansehevingen som samfunnsutviklingen medfører.

Samtidig vil Tolletatens utvikling fremover preges av at etatens organisering vurderes og eventuelt skal endres, og at mål- og resultatstyringen av etaten skal dreies fra det aktivitetsbaserte til det effektbaserte. Det er viktig at fremtidig organisering tilrettelegger for nok fleksibilitet i virksomheten. Slik kan Tolletaten uten å gjennomgå ytterligere store omorganiseringer, tilpasse seg endringer i varestrømmene og utvikle seg videre med tanke på automatisering, digitalisering, innretning av den operative kontrollvirksomheten og effektivisering av prosesser i tråd med de mål og samfunnseffekter etaten skal oppnå.

Intern styring og kontroll står sentralt i en virksomhets tilpasnings- og utviklingsevne. Tolletaten har utviklingspotensial på dette området, og tiden fremover vil derfor også preges av at det tas grep for å forbedre særlig intern kontroll. Dette gjelder ikke minst på personvernområdet, som er viktig for Tolletaten fordi etaten er avhengig av å behandle store mengder informasjon for å løse samfunnsoppdraget.

Foto: Thomas Haugersveen

6. Årsregnskap

6.1. Ledelseskommentar årsregnskapet 2017

Formål

Tolletaten er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan som fører regnskap i henhold til kontantprinsippet. Etatens hovedoppgave var i 2017 å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer og legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer.

Bekreftelse

Tolletaten avlegger regnskap til statsregnskapet under regnskapsfører nr. 73 84 00. Staten avlegger også eget regnskap for «Velferdsfondet for tollvesenet» med eget regnskapsførernummer 81 16 01. Årsregnskapene er avlagt i henhold til reglement og bestemmelser om økonomistyring i staten, bevilgningsreglement, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og hovedinstruks til direktøren i Tolletaten. Jeg mener regnskapene gir et dekkende bilde av Tolletatens disponerte bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

Tolletaten har i 2017 samlet disponert kroner 1 736 335 000 på utgiftssiden. Dette er fordelt med kroner 1 535 861 000 på kap. 1610 post 01, lønn og ordinær drift, og kroner 200 474 000 på kap. 1610, post 45, større investeringer. Staten har ingen belastningsfullmakter på drift.

Staten har god budsjettstyring og har brukt 97,2 prosent av disponibel bevilgning på post 01. Mindreutgiften på 43 millioner kroner skyldes omfordeling av midler til etatsreserve, forsinkelser og endringer ved gjennomføringen av mindre tiltak og prosjekter, etterslep i fakturering fra leverandører, mindre lønnsutgifter enn forutsatt på grunn av at stillinger holdes vakante som tilpassing til reduserte rammer neste budsjettår og høyere refusjoner fra NAV enn forutsatt. Av budsjettammen på post 01, gikk 68,6 prosent til lønn og godtgjørelser, 11,7 prosent til leie og drift av lokaler, 5 prosent til kjøp av fremmede tjenester og 14,7 prosent til reiser og øvrige driftsutgifter, se også figur 10 driftsutgifter etter art med kommentarer under kap. 3.

På post 45 er det benyttet 40,7 prosent av disponibel bevilgning. Mindreutgiften skyldes i hovedsak tidsforskyvninger på prosjekter og større anskaffelser, blant annet i forbindelse med «Styrking av grensekontroll» satsingen. For sistnevnte er det delprosjektet «System med elektronisk utstyr med kamera og skiltgjenkjenning som varsler kjøretøy mistenkt for smugling - ANPR» som er forsinket blant annet på grunn av konkurs hos underleverandør. Justert for delprosjektets ramme og forbruk i 2017 er det benyttet 62,8 prosent av disponibel bevilgning.

Som det framgår av Note B (vedlegg 3), søker etaten om å få overføre 45,4 millioner kroner på post 01 inkludert merinntekter på kap. 4610, og 118,8 millioner kroner på post 45 med til 2018.

Tolletaten har også inntekter som føres på kap. 4610. Disse er som følger:

Tabell 16: Inntekter kap. 4610 - saldert budsjett og regnskap

Kapittel 4610	Saldert budsjett 2017	Regnskap 2017
Post 01 Særskilte vederlag for tolltjenester (M)	6 680 000	7 743 698
Post 02 Andre inntekter (N)	1 695 000	414 594
Post 04 Diverse refusjoner (M)	1 092 000	2 042 476
Post 05 Refusjon Avinor AS (M)	25 220 000	25 869 522
Post 85 Overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	9 500 000	10 564 171
Sum kapittel 4610	44 187 000	46 634 461

(M) = Merinntektsfullmakt, (N) = Nettobudsjetteringsfullmakt

Tolletaten har i 2017 gitt Skatteetaten fullmakt til å belaste (inntektsføre) overtredelsesgebyr fastsatt av Tolletaten etter hjemmel i Tollovens § 16-17 på kap. 4610, post 85. Av regnskapsført beløp på kroner 10 564 171, er kroner 3 761 708 inntektsført av Skatteetaten.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen bekrefter årsregnskapet for Tolletaten. Riksrevisjonen reviderer også Tollvesenets velferdsfond som føres som eget regnskap adskilt fra statens øvrige midler jf. bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 3.6.4. Vedlegg 4 viser regnskap for velferdsfondet.

Årsregnskapet er nå under revisjon og revisjonsberetningen antas å foreligge 2. kvartal 2018. Revisjonsberetningen vil bli offentliggjort på etatens nettsider (toll.no) når den er offentlig tilgjengelig.

Oslo 2. mars 2018

Øystein Børmer
Tolldirektør

6.2. Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Tolletaten er utarbeidet og avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og departementets øvrige krav.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsenes punkt 3.4.2 - Grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- Regnskapet skal følge kalenderåret
- Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1 og tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3. Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel og post. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomhet står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel og post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B (vedlegg 3) til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Etaten har avgitt belastningsfullmakt til Skatteetaten til inntektsføring av overtredelsesgebyr på kap. 4610 post 85 jf. note B.

6.4. Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall etaten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Etaten har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 8 (vedlegg 3) viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

6.5. Velferdsfondet for Tollvesenet

Prinsippnote – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet

Årsregnskap for fondet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 8.

Velferdsfondet for Tollvesenet ble opprettet ved vedtak i Stortinget 8. mars 1960. Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet fremkommer av vedlegg 4.

Bevilgningsrapportering

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvare oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter.

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note til fondsregnskapet omtales kortsiktige fordringer. Opplysningen fremkommer ikke av balansen fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet, men fondet hadde per 31. desember 2017 ingen utestående kundefordringer.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital. Fondsregnskapet er oppstilt etter krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og viser alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler og fondskapital. Årsregnskapet for fondet fremkommer av vedlegg 4.

7. Oversikt vedlegg

1. A: Forklaringsvariabler for Tolletaten 2017
B: Forklaringsvariabel - Kvalitet på informasjon og effektivitet
C: Forklaringsvariabler - Alkoholholdige drikkevarer, narkotika og tobakksvarer
2. Beslagsstatistikk 2017
3. Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering
4. Velferdsfondet Tollvesenet 2017

8. Tabeller og figurer

Tabell 1: Utvalgte nøkkeltall 2015-2017.....	9
Tabell 2: Nøkkeltall fra regnskapet 2015-2017	9
Tabell 3: Oversikt over mål, resultatindikatorer og resultater i 2017.....	12
Tabell 4: Hovedmål 1 - resultater og måloppnåelse resultatindikatorer 2015-2017*.....	13
Tabell 5: Økonomiske kontrollresultater (beløp i millioner kroner) 2015-2017.....	15
Tabell 6: Hovedmål 2 - resultater og måloppnåelse styringsparametere 2015-2017.....	21
Tabell 7: Status for oppdrag fra Finansdepartementet.....	27
Tabell 8: Faktiske årsverk per enhet.....	36
Tabell 9: Antall ansatte per enhet.....	36
Tabell 10: Alderssammensetning - antall ansatte fordelt på enheter.....	36
Tabell 11: Turnover i Tolletaten 2015-2017	37
Tabell 12: Sykefravær 2016 - egenmeldt og legemeldt fordelt på enhet.....	38
Tabell 13: Sykefravær 2017 - egenmeldt og legemeldt fordelt på enhet.....	38
Tabell 14: Lederstillinger fordelt på kjønn i Tolldirektoratet.....	41
Tabell 15: Lederstillinger fordelt på kjønn i regionene.....	41
Tabell 16: Inntekter kap. 4610 - saldert budsjett og regnskap.....	48
Figur 1: Organisasjonskart Tolletaten.....	8
Figur 2: Antall dokumentkontroller (inn- og utførsel) og korrigert beløp 2015-2017.....	16
Figur 3: Antall etterkontroller og avdekkede beløp 2015-2017.....	17
Figur 4: Alvorlige overtredelser for hovedmål per område 2015-2017.....	17
Figur 5: Ressursbruk (netto årsverk) for hovedmål 1 per område 2015-2017	19
Figur 6: Beslag mengde alkoholholdige drikkevarer, narkotika og tobakksvarer omberegnet til brukerdoser.....	22
Figur 7: Gjennomsnittlig mengde i AOT-beslag av øl i liter	25
Figur 8: Netto årsverk i grensekontroller 2015-2017	26
Figur 9: Disponibel ramme drift og investering.....	31
Figur 10: Driftsutgifter post 01 fordelt på kostnadsgrupper	31
Figur 11: Ressursbruk per hovedområde og administrasjon.....	32

Vedlegg 1A: Forklaringsvariabler 2017

Forklaringsvariabler 2017 - Samlet			Resultat
NR:	Tekst	Ansvarlig for datagrunnlag	3. tertial (år)
1	TOD: Brukeropplevelse av svarkvalitet, servicegrad og effektivitet	TOD: TV	Se punkt 4.2.5 i årsrapporten
2	Grad av etterlevelse: andel korrekte deklarasjoner i referansekontroller	TOD: TES	28,4 %
3	Grad av etterlevelse: andel korrekte deklarasjoner etter bindende klassifiseringsuttalelse (vedtak)	Region	81,3 %
	Antall konrtollert		128
	Antall avvik		24
4	TOD: Vurdering av bruk av KvoteAppen	TOD: TV	
	Antall nedlastninger av Kvoteappen		260 892
	Antall avsluttede fortollinger		34 760
	Innbetalt beløp ved bruk av Kvoteappen		10 266 827
5	TOD: Kvalitet på informasjon og effektivitet	TOD: KOM	
	Brukeropplevelse i hhv. Informasjon og svar på henvendelser		
	Brukeropplevelse av effektivitet i informasjonskanalene og besvarelse av henvendelser		Se eget vedlegg 1B
6	Innførselsdeklarasjoner	TOD: TV	
	Antall stoppet i lokale masker		193 308
	Antall stoppet i sentrale masker		429 302
	Andel automatisk ekspedert		78,4 %
7	Utførselsdeklarasjoner	TOD: TV	
	Antall stoppet i lokale masker		28 021
	Antall stoppet i sentrale masker		59 489
	Andel automatisk ekspedert		93,8 %
8	Vurdering av piratvarekontroll (IPR)	TOD: KA	
	Antall utførte kontroller		1 292
	Antall destruerte forsendelser		93
	Antall forsendelser utlevert		9
	Antall uavklarte saker		33
9	Antall gjennomførte bistandskontroller etter anmodning fra utenlandske tollmyndigheter	TOD: KA	189
10	Antall dokumentkontroller ved innførsel (deklarasjonskontroll)	TOD: KA	141 878
11	Antall dokumentkontroller ved utførsel (deklarasjonskontroll)	TOD: KA	21 740
12	Antall fysiske kontroller ved innførsel	TOD: KA	7 570
13	Antall fysiske kontroller ved utførsel	TOD: KA	1 316
14	Antall etterkontroller	TOD: KA	468
15	Korrigert tollverdi i etterkontroller i favør staten	TOD: KA	8 533 512 064
16	Antall overtredelsesgebyr	TOD: TV	510
17	Antall treff ved bruk av ANPR	TOD: KA	220
18	Bruk av skanner	TOD: KA	
	Antall skannede objekter		11 465
	Antall treff ved bruk av skanner		681
	Antall AOT er ved bruk av skanner		46
19	Forhåndstall mellom antall anmeldelser og antall avgjørelser ved forenklet forelegg	TOD: KA	0,33
	Antall anmeldelser		6 522
	Antall avgjørelser ved forenklet forelegg		19 694
20	Andel anmeldelser AOT av samlet antall anmeldelser	TOD: KA	
	Antall anmeldelser AOT		680
	Samlet antall anmeldelser		6 522
21	Bidrag til andre tollregioners resultater og måloppnåelse (AOT)	TOD: KA	247
22	Antall forenklede forelegg	TOD: KA	5 855
23	Antall godskontroller	TOD: KA	42 070
	Godskontroller på transportmidler og lagre		15 912
	Godskontroller på post- og kurersendinger		26 158
24	Antall kontroller av reisende	TOD: KA	136 739
25	Antall kontroller av transportmidler	TOD: KA	48 655
26	Antall nakrotikabeslag	TOD: KA	4 352
27	Antall valutabeslag	TOD: KA	771
28	Antall tobakkvarebeslag	TOD: KA	10 453
29	Antall alkoholbeslag	TOD: KA	17 536
30	Beslaglagt mengde narkotika mv.	TOD: KA	Se eget vedlegg 1C
31	Beslaglagt beløp valuta	TOD: KA	40 190 746
32	Beslaglagt mengde tobakksvarer	TOD: KA	Se eget vedlegg 1C
33	Beslaglagt mengde alkohol	TOD: KA	Se eget vedlegg 1C
34	Antall beslag	TOD: KA	37 498

Vedlegg 1B Forklaringsvariabel Kvalitet på informasjon og effektivitet

Kvalitet på informasjon og effektivitet

Tolletaten har flere viktige kontaktpunkter mot publikum. Toll.no er den høyest prioriterte kommunikasjonskanalen, og besøkstallene for nettstedet har i mange år vist en jevn økning. Privatpersoner og næringsliv kan også henvende seg til etatens infosenter.

Brukeropplevelse av kvalitet i hhv. informasjon og svar på henvendelser

Brukerundersøkelse på toll.no

Det ble gjennomført en spørreundersøkelse på toll.no for å måle brukertilfredshet i desember. Skalaen går fra 1-5 der 5 er best. Samme undersøkelse ble gjort for første gang på flere år i 2016.

Tabell 1: Brukerundersøkelse toll.no

Spørsmål	2016	2017
Alt i alt er jeg fornøyd med toll.no	4,39 %	4,14 %

Vi ser at brukerne er mindre fornøyd med nettsiden i år enn året før samtidig som den i liten grad er endret. Vi antar derfor at dette i hovedsak skyldes økte forventninger hos brukerne. Tolletaten må vurdere hvordan de bedre kan innfri brukernes forventninger til selvbetjening i digitale kanaler.

Webanalyse av toll.no

Det ble gjennomført en webanalyse av nettsidene. Analysen baserte seg på statistikk av bruksmønster kombinert med respons fra brukerne. Undersøkelsen viste at brukerne stort sett finner frem på nettsiden og får svar. Samtidig er det brukere som ønsker svar på et mer detaljert nivå enn det vi i dag klarer å gi, for eksempel konkret informasjon om hvilke regler som gjelder for en spesifikk vare. Undersøkelsen ble fulgt opp med forbedringer av nettsiden.

Brukerundersøkelse blant næringslivsaktører

Det ble gjennomført en kvalitativ undersøkelse blant representanter for næringslivet i november for å undersøke hva næringslivet ønsker mer eller bedre kommunikasjon om, og i hvilke kanaler de ønsker den. De generelle tilbakemeldingene fra respondentene er at forholdet mellom næringslivet og Tolletaten er godt. Relasjonen beskrives som et samarbeid hvor begge parter har felles interesse av å gjøre ting rett så tidlig som mulig i prosessene. Næringslivet har svært lav terskel for å ta kontakt med etaten og blir møtt med en profesjonell og vennlig tone. Det etterlyses i noen tilfeller større vilje til å ta standpunkt og gi klare svar.

Brukerundersøkelse av svar fra infosenteret

Vi har gjennomført brukerundersøkelser både knyttet til besvarelser på telefon og e-post. Disse viser at brukernes oppfatning av så vel service som responstid er bra. Nær 80 % av de spurte var fornøyd med svartiden på henvendelsene, og ca. 75 % var generelt fornøyd med den servicen som infosenteret har ytt.

Infosenteret har jobbet med klarspråk i 2017, og vi vil måle effekten av dette i 2018.

Brukeropplevelse av effektivitet i informasjonskanalene og besvarelse av henvendelser

2016 var første år Tolletaten ikke hadde ansvaret for veiledning og informasjon om særavgifter og kjøretøyavgifter. Dette ser vi tydelig i nedgangen i volum både på henvendelser til infosenteret og på toll.no.

Infosenteret

Infosenteret har hatt redusert kapasitet på grunn av sykefravær, permisjoner og beordringer. Infosenteret hadde ved utgangen av året en mer stabil bemanning, noe som medførte både kortere svartid og høyere svarprosent i 3. tertial.

Tabell 2: Generelle tall infosenterhenvendelser

	2015	2016	2017
Henvendelser til infosenteret	88 643	62 802	65 198
Andel besvarte henvendelser innen 60 sek (mål 85 %)	83,1 %	77,9 %	79,6 %
Svarprosent (mål 90 %)	91,8 %	94,0 %	94,0 %

Vi ser også en utvikling der en større andel av henvendelsene kommer på e-post sammenlignet med telefon. Infosenteret bruker mer ressurser på en e-postutveksling enn en telefonsamtale, så dette er ikke en ønsket utvikling. Etaten vurderer nettpprat og andre digitale tjenester i 2018 for å håndtere henvendelser som møter brukerbehov og som samtidig er effektivt for etaten.

Tabell 3: Fordeling av henvendelser i ulike kanaler

	2015	2016		2017	
	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Telefon*	79,4 %	46 900	74,7 %	47 842	73,4 %
E-post	17,8 %	15 305	24,4 %	17 033	26,1 %
Facebook	2,0 %	597	1,0 %	323	0,5 %

*Telefon inkluderer også fremmøte som ble avvirket i løpet av 2017.

Flere spørsmål om deklarasjonsoversikten

Infosenteret fører statistikk knyttet til tema. Utsendelsen av deklarasjonsoversikten i Altinn startet opp 2017 som en følge av at Skatteetaten overtok ansvaret for merverdiavgiften. Som en konsekvens av dette økte henvendelser knyttet til temaet «import for næringslivet» med 3 300 henvendelser. Vi vil følge utviklingen i 2018 for å se om det er behov for mer målrettede tiltak, eller om næringslivet etter hvert lærer seg hvordan den nye ordningen fungerer.

Videreformidling til Skatteetaten

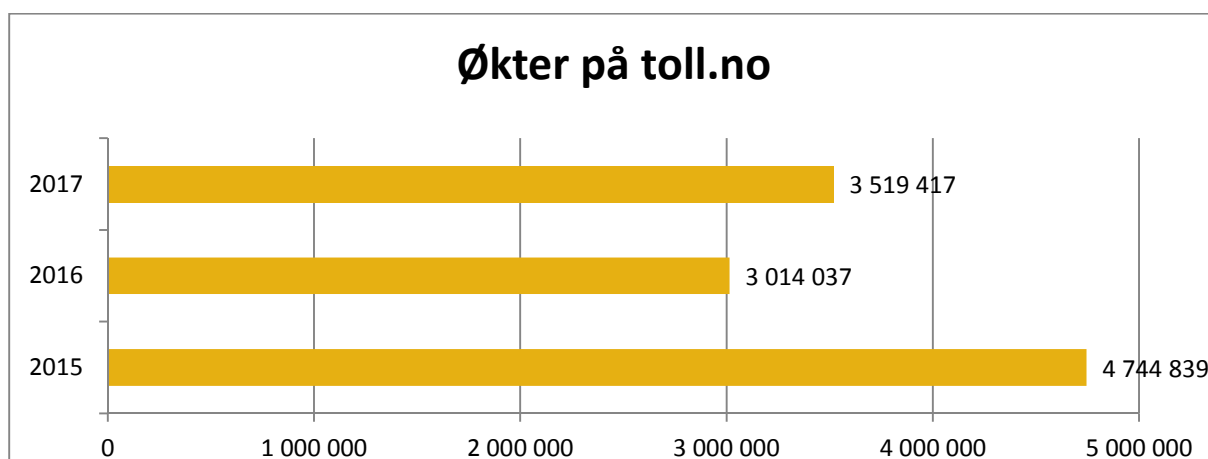
Når det gjelder det totale antallet henvendelser der vi må henvise brukere til Skatteetaten, ligger disse på samme nivå som i 2016: 3 800 (ca. 6 %). Antallet henvendelser om kjøretøy har gått ned med 31,5 prosentpoeng, mens antallet feilhenvendelser knyttet til mva-rapporteringen har økt tilsvarende.

For de øvrige temaene er det kun mindre endringer.

Toll.no

På toll.no så vi tydelig effekten av å flytte særavgifter og kjøretøyavgifter til Skatteetaten i 2016. Vi ser en økning i besøkstallene fra 2016 til 2017. Per 1. januar 2018 har vi 2 600 abonnenter på vårt digitale nyhetsbrev, som er det samme antallet som året før.

Figur 1: Antall økter på toll.no

Sosiale medier

Tolletaten bruker både Twitter, Facebook og Instagram til å kommunisere med publikum. Twitterprofilen brukes som kontaktpunkt mot redaksjoner og andre etater, mens Facebookprofilen er en publikumstjeneste der det er mulig å stille spørsmål. Facebook har vist seg å være effektiv for promotering av Kvoteappen og enkelte stillingsannonser. Instagram bruker vi til å fortelle enkle bildehistorier fra etatens arbeid. Sosiale medier gir mulighet til å spre informasjon til brukerne på en mer aktiv måte enn egne nettsider. Vi vurderer at vi fremdeles har et stort potensiale for å drive utadrettet og forebyggende virksomhet i sosiale medier.

Tabell 4: Antall følgere på sosiale medier

	2015	2016	2017
Twitter @nyttfratoll	2 600	3 731	4 280
Facebook @sportolletaten	3 900	7 176	8 761
Instagram @nyttfratoll			913

Vedlegg 1C: Forklaringsvariabler alkoholholdige drikkevarer, narkotika og tobakksvarer

Forklaringsvariabelnr.	Varegruppe	Beslagvare	Mål	Hele landet
Forklaringsvariabel nr 33	Alkoholholdige drikkevarer	alkoholholdige drikkevarer, annet	Liter	1 196
		brennevin	Liter	72 098
		brennevin over 60%	Liter	102
		vin	Liter	60 540
		øl	Liter	575 113
Forklaringsvariabel nr 30	Narkotika	amfetamin	Gram	206 826
		andre psykoaktive substanser (gram)	Gram	3 147
		andre psykoaktive substanser (stk)	Stk	307
		beroligende stoffer (stk)	Stk	299 320
		ecstasy / MDMA (gram)	Gram	2 990
		ecstasy / MDMA (stk)	Stk	14 127
		GBL (liter)	Liter	40
		GHB	Liter	1
		hallusinogener (fast/flytende)	Gram	5 960
		hallusinogener (stk)	Stk	7 885
		hasj	Gram	1 492 329
		heroin	Gram	26 310
		khat	Kilo	3 593
		khat, tørket	Kilo	778
		kokain	Gram	37 520
		marihuana	Gram	92 075
		narkotiske stoffer, annet (fast/flytende)	Gram	5 775
		opiat, andre (tabletter)	Stk	9 922
opium	Gram	3 455		
stimulerende stoffer, andre (tabletter)	Stk	2 605		
syntetiske cannabinoider (gram)	Gram	42		
Forklaringsvariabel nr 32	Tobakksvarer	sigarer og sigarillos	Stk	7 724
		sigaretter	Stk	6 638 514
		snus	Kilo	1 278
		tobakksvarer, andre	Kilo	4 350

Vedlegg 2 Beslagsstatistikk 2016 og 2017

Statistikk	Mål	Per 31.12.16		Per 31.12.17	
		Antall beslag	Beslaglagt mengde	Antall beslag	Beslaglagt mengde
Beslaglagt vare					
Alkoholholdige drikkevarer					
Brennevin	Liter	6 457	60 768	7 029	72 098
Brennevin over 60%	Liter	49	345	27	102
Vin	Liter	3 456	31 117	3 814	60 540
Øl	Liter	5 648	566 441	6 612	575 113
Andre varer					
Fisk	Kilo	36	4 940	107	11 187
Kjøttvarer	Kilo	442	25 733	401	23 859
Avdekket valuta	NOK	813	53 284 291	771	40 190 746
Farmasøytiske preparater (* ny kategori i 2016)					
Dopingmidler	Enheter	902	194 644	952	127 152
Narkotika					
Amfetamin	Gram	325	189 435	289	206 826
Cannabis	Gram	1 395	1 749 627	1 510	1 584 404
Heroin	Gram	43	7 929	59	26 310
Khat	Kilo	178	1 856	263	4 372
Kokain	Gram	148	31 390	159	37 520
Andre psykoaktive substanser (gram)	Gram	79	1 492	106	3 147
Andre psykoaktive substanser (stk)	Stk	14	398	23	307
Tobakksvarer					
Sigaretter	Stk	7 650	8 929 438	7 612	6 638 514
Snus	Kilo	1 262	677	1 487	1 278
Tobakksvarer, andre	Kilo	1 280	1 392	1 326	4 350

Vedlegg 3

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2017

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling *	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindreutgift
	1610 Tolletaten	01	Driftsutgifter	A, B	1 535 861 000	1 493 086 045	42 774 955,21
	1610 Tolletaten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	200 474 000	81 632 364	118 841 636,04
	471 Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar med mer			551 018	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			75 171 816	
<i>Sum utgiftsført</i>					1 736 335 000	1 650 441 243	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt (-)
4610	Tolletaten	01	Særskilt vederlag for tolltjenester		6 680 000	7 743 698	1 063 698
4610	Tolletaten	02	Andre inntekter		1 695 000	414 594	-1 280 406
4610	Tolletaten	04	Diverse refusjoner		1 092 000	2 042 476	950 476
4610	Tolletaten	05	Refusjon fra Avinor AS		25 220 000	25 869 522	649 522
4610	Tolletaten	85	Gebyr for regelbrudd- valutadeklarerer		9 500 000	6 802 463	-2 697 537
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse			2 399 970	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			119 165 561	
<i>Sum inntektsført</i>					44 187 000	164 438 285	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						1 486 002 958	
Kapitalkontoer							
60085301	Norges Bank KK /innbetalinger					62 744 812	
60085302	Norges Bank KK/utbetalinger					-1 580 820 532	
738400	Endring i mellomværende med statskassen					32 072 762,23	
<i>Sum rapportert</i>						0,00	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2 017	2 016	Endring
811601	Tollvesenets Velferdsfond				3 091 944	2 787 304	304 640
738400	Mellomværende med statskassen				-88 456 619,49	-120 529 382	32 072 762,23

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Vedlegg 3

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1610 01	37 040 000	1 498 821 000	1 535 861 000
1610 45	82 074 000	118 400 000	200 474 000

Vedlegg 3

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
1610 01	Lønn og driftsutgifter	42 774 955		42 774 955				42 774 955	74 941 000	42 774 955
1610 45	Større investeringer	118 841 636		118 841 636				118 841 636	196 400 000	118 841 636
4610 01	Særskilt vederlag for tolltjenester			0	1 063 698			1 063 698		1 063 698
4610 04	Diverse refusjoner			0	950 476			950 476		950 476
4610 05	Refusjon Avinor			0	649 522			649 522		649 522
4610 85	Overtredelsesgebyr		3 761 708	3 761 708	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Administrative fullmakter

Statens erstatningsansvar, jf. Finansdep. brev av 21. april 2015. Fullmakten gjelder for erstatningsutbetalinger som ikke er av prinsipiell interesse. Ellers gjelder Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-03. Etaten har i 2017 belastet kap. 0471.71 i henhold til ovennevnte rundskriv med kr 551.018,-

Budsjettfullmakter som er delegert av Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benytte i hvert enkelt tilfelle

Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige rundskriv R-2. Det søkes om overføring av ubrukt bevilgning til budsjettåret 2018. jf. tabell over.

Merinntektsfullmakt

For 2017 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å overskride bevilgninger under kap 4610, postene 01, 04 og 05, jf. Innst. 5S (2016 - 2017). Det søkes om overføring av netto sum merinntekt til budsjettåret 2018. jf. tabell over.

Bestillingsfullmakt

For 2017 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 millioner kroner på kap 1610 post 45, jf Innst. 5S (2016 - 2017). Fullmakten er ikke benyttet.

Nettbudsjetteringsfullmakt

For 2017 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap 4610 post 02, jf Innst. 5S (2016 - 2017).

For 2017 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1610, post 01, refusjon av fellesutgifter og liknende der Tolletaten fremleier lokaler.

Belastningsfullmakt

For 2017 har Tolletaten gitt Skatteetaten fullmakt til å belaste (inntektsføre) overtredelsesgebyr fastsatt av Tolletaten etter hjemmel i i Tollovens § 16-17 på kap. 4610, post 85.

Vedlegg 3

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2017

	Note	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	7 822 538	8 417 193
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	480 000	300 000
Salgs- og leieinnbetalinger	1	30 407 954	29 180 529
Andre innbetalinger	1	686 423	2 177 458
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		39 396 914	40 075 180
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	1 035 845 761	886 701 689
Andre utbetalinger til drift	3	458 843 722	436 850 428
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		1 494 689 483	1 323 552 117
Netto rapporterte driftsutgifter		1 455 292 569	1 283 476 937
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	16 694	70 106
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		16 694	70 106
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	82 385 979	70 956 231
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B		
Utbetaling av finansutgifter	4	37 283	100 869
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		82 423 262	71 057 101
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		82 406 568	70 986 994
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	7 140 909	6 902 071
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		7 140 909	6 902 071
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	1 500 000	1 500 000
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		1 500 000	1 500 000
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		2 061 524	2 071 728
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		119 165 561	101 836 092
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		75 171 816	71 192 874
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-46 055 269	-32 714 946
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		1 486 002 958	1 316 346 915
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2017	2016
Fordringer		819 426	629 534
Kasse		182 581	221 000
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		1 169 926	1 069 999
Skyldig skattetrekk		-33 943 171	-34 381 609
Skyldige offentlige avgifter		-5 121	-238 416
Annen gjeld		-56 680 261	-87 829 889
Sum mellomværende med statskassen	8	-88 456 619,49	-120 529 382

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Vedlegg 3

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Ekspedisjonsgebyr	193 045	164 640
Privatrekvirert overtid	7 550 653	8 055 053
Provisjon trafikkforsikring	-7 350	22 600
Gebyr ved avskilting av kjøretøy	86 190	174 900
Gebyr på kredittdeklarasjoner	0	0
Innkrevde pante- og tinglysningsgebyr	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	7 822 538	8 417 193
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd til intern kursvirksomhet (Vox, Difi mv.)	480 000	300 000
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	480 000	300 000
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt varer, avgiftspliktig	312 101	779 758
Salgsinntekt tjenester, avgiftspliktig	0	440 000
Salgsinntekt tjenester, utenfor avgiftsområdet	27 433 719	25 825 248
Leieinntekter eiendom	2 662 135	2 135 523
Sum salgs- og leieinnbetalinger	30 407 954	29 180 529
<i>Andre innbetalinger</i>		
Salgssum ved avgang anleggsmidler	686 423	2 177 458
Sum andre innbetalinger	686 423	2 177 458
Sum innbetalinger fra drift	39 396 914	40 075 180

Vedlegg 3

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	847 179 279	807 353 982
Arbeidsgiveravgift	119 165 561	101 836 092
Pensjonsutgifter*	93 602 153	
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-35 660 891	-32 843 485
Andre ytelser	11 559 658	10 355 100
Sum utbetalinger til lønn	1 035 845 761	886 701 689
Antall årsverk:	1 420	1 397

* Nærmere om pensjonskostnader

For virksomheter som er omfattet av rundskriv R-118

Fra og med 1.januar 2017 betaler virksomheten pensjonspremie til SPK. For 2017 er arbeidsgivers andel av pensjonspremien 12 prosent.

For virksomheter som har betalt pensjonspremie til SPK før 2017 og dermed ikke er omfattet av rundskriv R-118

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2017 er xx,x prosent. Premiesatsen for 2016 var yy,y prosent.

Vedlegg 3

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	132 951 924	137 918 499
Vedlikehold egne bygg og anlegg	211 770	429 115
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	1 702 622	5 216 691
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	41 560 525	35 701 716
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	39 795 485	35 354 574
Mindre utstysanskaffelser	11 605 885	11 675 691
Leie av maskiner, inventar og lignende	21 564 664	6 504 979
Kjøp av fremmede tjenester	125 017 917	116 757 664
Reiser og diett	21 242 790	21 493 546
Øvrige driftsutgifter	63 190 140	65 797 954
Sum andre utbetalinger til drift	458 843 722	436 850 428

Vedlegg 3

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter		
Valutagevinst	16 094	56 799
Annen finansinntekt	601	13 307
Sum innbetaling av finansinntekter	16 694	70 106

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	17 412	37 650
Valutatap	19 871	63 219
Annen finansutgift		
Sum utbetaling av finansutgifter	37 283	100 869

Vedlegg 3

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	16 963 922	32 100 055
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		
Beredskapsanskaffelser		
Infrastruktureiendeler		
Maskiner og transportmidler	20 116 794	13 645 861
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	45 305 263	25 210 315
Sum utbetaling til investeringer	82 385 979	70 956 231

	31.12.2017	31.12.2016
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd		
Obligasjoner		
Investeringer i aksjer og andeler		
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Vedlegg 3

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2017	31.12.2016
Overtredelsesgebyr - valuta	6 802 463	6 636 291
Renteinntekt til statskassen	0	0
Tilfeldige inntekter	338 446	265 779
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	7 140 909	6 902 070

Vedlegg 3

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2017	31.12.2016
Tollvesenets velferdsfond	1 500 000	1 500 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	1 500 000	1 500 000

Vedlegg 3

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*			0
Obligasjoner			0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	474 978,00	0	474 978
Andre fordringer	819 426,38	819 426,38	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1 352 507,15	1 352 507,15	0
<i>Sum</i>	2 646 911,53	2 171 933,53	474 978
Langsiktige gjeld			
Annen langsiktig gjeld			0
<i>Sum</i>	0,00	0,00	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-33 956 323,91	0,00	-33 956 324
Skyldig skattetrekk	-33 943 171,00	-33 943 171,00	0
Skyldige offentlige avgifter	-5 120,87	-5 120,87	0
Annen kortsiktig gjeld	-56 075 859,79	-56 680 261,15	604 401
<i>Sum</i>	-123 980 475,57	-90 628 553,02	-33 351 923
Sum	-121 333 564,04	-88 456 619,49	-32 876 945

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3...							
Balanseført verdi 31.12.2017							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Vedlegg 4

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2017

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Note	Regnskap 2017
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	kr	2 787 303,64
Endringer i perioden	kr	304 640,13
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>	kr	3 091 943,77

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	Note	2017	2016	Endring
811601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		3 091 944	2 787 304	304 640

Vedlegg 4

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1610	Tolletaten	1	Driftsutgifter	1 752 300

Veiledning til oppstilling av fondsregnskapet

For fondsregnskapet er det ikke fastsatt en felles statlig oppstillingsplan, men det er anbefalt å benytte oppstillingsplanen som framgår av veiledningsnotatet om statlige fond, punkt 9.2. Iht. Finansdepartementets rundskriv R-115, pkt. 8 om fond, skal fondsregnskapet vise alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler, fondskapital og eventuell gjeld.

Oppstilling av fondsregnskapet med noter skal inngå som en del av årsregnskapet for statlige fond. Det skal utarbeides en prinsippnote som beskriver prinsippene for føring av fondsregnskapet (se forslag til tekst på nettsidene til DFØ). Det skal ikke utarbeides en note som viser sammenhengen mellom bokført avregning med statskassen og rapportert mellomværende med statskassen. Notene skal knyttes til de aktuelle regnskapslinjene i oppstillingen og nummereres fortløpende. Sammenligningstall for foregående regnskapsår skal fremgå av notene. Direktoratet for økonomistyring (DFØ) har utarbeidet et veiledningsnotat om statlige fond som gir nærmere veiledning til utarbeidelse av årsregnskap. Veiledningsnotatet er tilgjengelig på DFØs nettsider.

Årsregnskap for Velferdsfondet for Tollvesenet**2017**

Rapportering til kapitalregnskapet Velferdsfondet for Tollvesenet

Kontolånsnummer i statsregnskapet 811601

Kontonummer på oppgjørskonto i Norges Bank 0677 60 15332

	Beløp
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 1. januar 2017	2 787 303,64
Årests netto økning på oppgjørskontoen	304 640,13
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 31. desember 2017	3 091 943,77

Resultat

	Note	År 2017	År 2016
Leieinntekter	1	575 263,20	577 250,00
Leieinntekter fra året før	1	2 100,00	0,00
Tilskuddsmidler fra Tolletaten	1	1 500 000,00	1 500 000,00
Overført velferdsmidler fra Tolletaten	1	252 300,00	235 915,00
Renteinntekter	1	18 832,69	20 441,62
Sum inntekter		2 348 495,89	2 333 606,62
Ordinære driftsutgifter	2	2 043 855,76	2 205 086,39
Sum utgifter		2 043 855,76	2 205 086,39
Periodens resultat		304 640,13	128 520,23

Balanse**Eiendeler**

Oppgjørskonto i Norges Bank	3 091 943,77	2 787 303,64
Sum eiendeler	3 091 943,77	2 787 303,64

Fondskapital

Grunnkapital	3	750 000,00	750 000,00
Caroline Westphalens legat	3	70 000,00	70 000,00
Opptjent fondskapital	3	2 271 943,77	1 967 303,64
Sum fondskapital		3 091 943,77	2 787 303,64

Sum Gjeld og fondskapital**3 091 943,77 2 787 303,64**

29.01.2018

Signatur

Signatur

Vedlegg 4

Velferdsfondet for Tollvesenet

Regnskapsprinsipp

Regnskapet er utarbeidet i henhold til kontantprinsippet.

Note 1

Fondets inntekter består av:

- Leieinntekter fra utleie av eiendommene. Fondet har pr 31.12.17 ingen utestående kundefordringer.
- Tilskuddsmidler til drift og vedlikehold fra Tolletaten til de kulturhistoriske eiendommene
- Overføring av en andel av Tolletaten sine velferdsmidler til drift og vedlikehold av de kulturhistoriske eiendommene.
- Renteavkastning av beholdningen i Norges Bank. Rentesats i 2017 var 0,49 % i første halvår og 0,37 % i andre halvår.

Det vises til § 4 Statutter for Velferdsfondet for Tollvesenet, november 1996.

Note 2

Ordinære driftsutgifter er utgifter til strøm. Kommunale avgifter og løpende utgifter til vedlikehold av anleggene.

Det vises til statuttens § 3.

Note 3

Fondet ble opprettet av Stortinget i 1960 med et kapitalinnskudd på til sammen 820 000,- som utgjør et grunnfond. Grunnfondet består av kr 750000 overført fra Tolletatens understøttelsesfond og kr 70 000 overført fra frøken Caroline Westphalens legat jf statuttens § 1 og § 2.

Kapitalinnskuddet er plassert som fast kontolån til staten på en oppgjørskonto i Norges Bank, ihht statuttens § 5.

TOLLDIREKTORATET

Org. nr.: 974761343

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Velferdsfondet for Tollvesenets årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering og fondsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Oppstillingen av fondsregnskapet viser at periodens resultatet er 304 640 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Velferdsfondet for Tollvesenets årsregnskap et dekkende bilde av fondets inntekter og utgifter i 2017 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Fondets ledelses ansvar for årsregnskapet

Fondets ledelse er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten. Fondets ledelse er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimer og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverk for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Oslo; 04.05.2018

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Line Andreassen
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur